

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ อำเภอกะทู้ ปี 2569

สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้
จังหวัดภูเก็ต

คำนำ

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่อำเภอฉบับนี้ จัดทำขึ้นตามกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำแผนงาน/โครงการตามระบบส่งเสริมการเกษตร โดยการสำรวจข้อมูลและประชุมทำความเข้าใจ ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน และได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจสังคม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนพัฒนาการเกษตรร่วมกับชุมชน การวิเคราะห์ชุมชน วิเคราะห์พื้นที่และเกษตรกร เป็นแผนพัฒนาการเกษตรที่ครอบคลุมภารกิจการบริหารการพัฒนาในทุกด้าน เป็นเครื่องมือการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายความต้องการของเกษตรกรและประชาชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ให้แก่ฝ่ายบริหารเพื่อนำข้อมูลไปกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาการเกษตร

ดังนั้น จึงได้จัดทำโครงการและกิจกรรมต่างๆตามแผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอเกาะกู่ ซึ่งปรากฏอยู่ในเอกสารฉบับนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการวางแผนระดับอำเภอได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑.๒ อาณาเขต

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๔

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๗

๓.๑ ฤดูกาล

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

๔. เส้นทางคมนาคม

๘

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๙

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

๑๒

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑๓

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

ข้อมูลด้านสังคม

๑๔

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๒๔
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๔
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๓๕
ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	
การวิเคราะห์ Supply chain	
ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	
การวิเคราะห์ Supply chain	
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๓
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๙
บรรณานุกรม	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๓
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๔
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๔
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๗
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๗
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๙
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๐
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๑๐
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๑๑
๑๐	แสดงข้อมูลแหล่งน้ำผิวดินจากชุมชนเมือง	๑๑
๑๑	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๒
๑๒	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๓
๑๓	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๓
๑๔	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๓
๑๕	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๔
๑๖	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๔
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๕
๑๘	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๕
๑๙	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๕
๒๐	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๗
๒๑	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๗
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๑๗
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๑๙
๒๔	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๒๐
๒๕	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๒๐
๒๖	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๒๐
๒๗	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๒๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๑
๒๙	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๒๓
๓๐	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอกะทู้	๒๔
๓๑	แสดงครีวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา	๒๔
๓๒	แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๕
๓๓	แสดงต้นทุนการผลิต	๓๒
๓๔	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๓๔
๓๕	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๔
๓๖	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า อำเภอกะทู้	๓๕
๓๗	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียนพื้นเมือง	๓๗
๓๘	แสดงครีวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตทุเรียนพื้นเมือง	๓๗
๓๙	แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียนพื้นเมืองตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๘
๔๐	แสดงต้นทุนการผลิต	๓๙
๔๑	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๔๐
๔๒	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๑
๔๓	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ทุเรียนพื้นเมือง อำเภอกะทู้	๔๒
๔๔	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะพร้าว	๔๔
๔๕	แสดงครีวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตมะพร้าว	๔๔
๔๖	แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าว.ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๔๕
๔๗	แสดงต้นทุนการผลิตมะพร้าว	๔๗
๔๘	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๙
๔๙	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๕๓
	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๙

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๒
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๔
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๕
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๖
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๑๒
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๒๔
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา. (พื้นที่ปลูกจริง)	๒๕
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา. ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๖
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๓๑
๑๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๓๓
๑๑	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียนพื้นเมือง	๓๘
๑๒	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียนพื้นเมือง (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๘
๑๓	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียนพื้นเมือง ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๙
๑๔	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๔๑
๑๕	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๔๑
๑๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะพร้าว	๔๔
๑๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๔๕
๑๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๔๖
๑๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๔๗
๒๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๔๘

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

ความเป็นมาของอำเภอ เมื่อข้าศึกได้โจมตีเมืองกลางแตกในปี พ.ศ.๒๓๕๒ พญาธลางเจี๊ยะมะ เจิมได้ย้ายเมืองกลางจากบ้านเคียน (ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอกลาง) มาตั้งที่ทำการอยู่ที่บ้านท่าเรือ (ตำบลศรีสุนทร อำเภอกลาง) และบุตรชายคือพญาวิชิตสงคราม (แก้ว) เป็นเจ้าเมืองภูเก็ตอยู่ที่บ้านเก็ตโฮ่ (ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ พระยาวิชิตสงคราม (ทัต) ย้ายเมืองภูเก็ตไปตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งคา ปากคลองบางใหม่ เพื่อเป็นคลังแร่ ดีบุกที่ขนย้ายมาจากเมืองภูเก็ตที่เก็ตโฮ่ และส่งไปต่างประเทศจากท่าเรือที่สะพานหิน เมืองภูเก็ตที่เก็ตโฮ่เป็นงานแร่ดีบุกที่ที่ต้องใช้กำลังจำนวนมาก เพราะเหมืองแร่พัฒนาจากเหมืองแร่บ่อเป็นเหมืองหาบ กุหลาบจีนฮกเกี้ยนจึงเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ ๔ - ๕ เมื่อรัชกาลที่ ๕ ทรงปรับปรุงระบบกระบวนการได้แบ่งเมืองภูเก็ตไปเป็นอำเภอทุ่งคา และเมืองภูเก็ต บ้านเก็ตโฮ่ เป็นอำเภอกะทู้

อำเภอกะทู้จัดตั้งเป็นอำเภอมาก่อนพ.ศ. ๒๔๕๓ โดยแบ่งการปกครองออกเป็น ๔ ตำบลคือ ตำบลกะทู้, ตำบลปะตอง (ป่าตอง), ตำบลกำมะรา (กมลา) และตำบลกะรนต่อมาได้ยกตำบลกะรนไปขึ้นกับอำเภอเมืองภูเก็ตอำเภอกะทู้คงเหลือตำบลในเขตปกครองเพียง ๓ ตำบลดังเช่นปัจจุบันและเคยมีการยุบจากอำเภอเป็นกิ่งอำเภอมาครั้งหนึ่งใน ปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ก็ได้ยกฐานะเป็นอำเภอบรรจุทุกวันนี้

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอกะทู้ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดภูเก็ต ทางด้านฝั่งทะเลอันดามัน เป็นอำเภอที่เล็กที่สุดในจังหวัดภูเก็ต อยู่ห่างจากตัวจังหวัดภูเก็ตประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ ๘๗๐ กิโลเมตร อำเภอกะทู้ มีเนื้อที่ประมาณ ๔๒,๘๒๘.๒๕ ไร่ หรือ ประมาณ ๖๘.๕๒ ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น

ตำบลกะทู้ ๒๑,๗๖๕.๒๕ ไร่/๓๔.๘๒ ตร.กม.

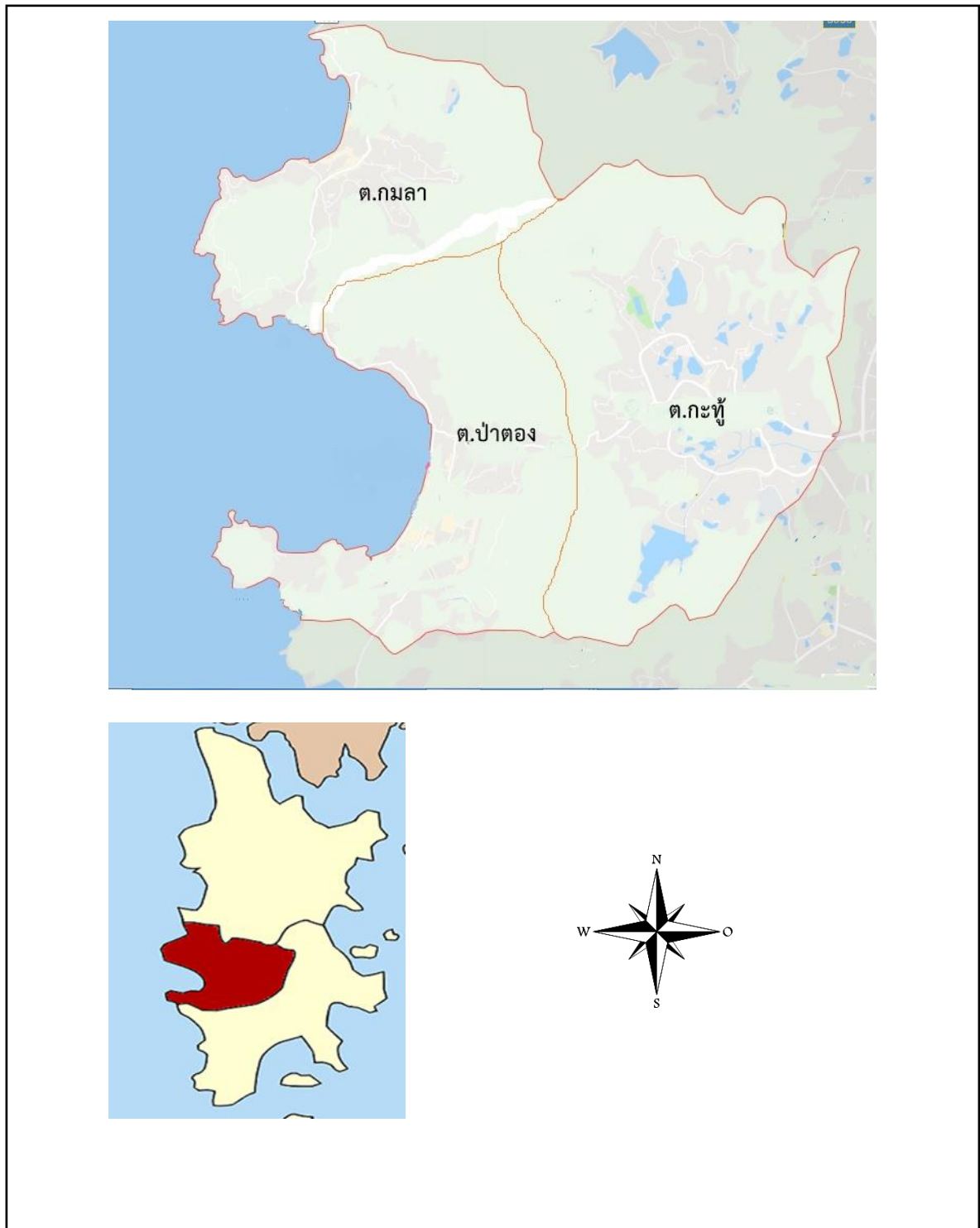
ตำบลป่าตอง ๑๐,๒๕๐ ไร่/๑๖.๔๐ ตร.กม.

ตำบลกมลา ๑๐,๘๑๓ ไร่/๑๗.๓๐ ตร.กม.

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอกะทู้ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลเชิงทะเล อำเภอกลาง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลกะรน, ตำบลฉลอง อำเภอเมืองภูเก็ต
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลรัชฎา, ตำบลวิชิต ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองภูเก็ต
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอกะทู้
(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต , พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอกะทู้มีเขตปกครอง ๓ ตำบล ประกอบด้วย

๑. ตำบลกะทู้ ประกอบด้วย ๑๙ ชุมชน
๒. ตำบลป่าตอง ประกอบด้วย ๗ ชุมชน
๓. ตำบลกมลา ประกอบด้วย ๖ หมู่บ้าน

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

๑. เทศบาลเมืองป่าตอง
๒. เทศบาลเมืองกะทู้
๓. องค์การบริหารส่วนตำบลกมลา

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ตำบล หมู่ที่/ชุมชน	ตำบลกะทู้	ตำบลป่าตอง	ตำบลกมลา
๑	ชุมชนควนลิ้มชัน	ชุมชนชายวัด	บ้านบางหวาน
๒	ชุมชนแป๊ะฮั่ว	ชุมชนบ้านมอญ	บ้านเหนือ
๓	ชุมชนอิรวดี	ชุมชนบ้านไสน้ำเย็น	บ้านนอกเล
๔	ชุมชนเพชรหล่อเหลียน	ชุมชนบ้านนาใน	บ้านโคกยาง
๕	ชุมชนบ้านตากแดด	ชุมชนบ้านโคกมะขาม	บ้านหัวควน
๖	ชุมชนบ้านเกิดโฮ	ชุมชนบ้านกะหลิม	บ้านนาคา
๗	ชุมชนบ้านกะทู้ ๒	ชุมชนหาดป่าตอง	
๘	ชุมชนบ้านกะทู้ ๓	ชุมชนชายวัด	
๙	ชุมชนศาลเจ้ากะทู้	ชุมชนบ้านมอญ	
๑๐	ชุมชนบึงแก้วหลาว		
๑๑	ชุมชนน้ำตกกะทู้		
๑๒	ชุมชนบ้านเหนือ		
๑๓	ชุมชนบ้านภักดี		
๑๔	ชุมชนบ้านสี่กอ		
๑๕	ชุมชนบางเจียม		
๑๖	ชุมชนเขาน้อย		
๑๗	ชุมชนบ้านบางทอง		
๑๘	ชุมชนบ้านทรายทอง		
๑๙	ชุมชนบ้านทุ่งทอง		

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ สรุปเขตการปกครอง ข้อมูลตำบล/หมู่บ้าน/ชุมชน

ตำบล	พื้นที่ ตร.กม.	หมู่บ้าน/ชุมชน	จำนวน ครัวเรือน	การปกครอง
กะทู้	๓๔.๘๒	๑๙	๒๑,๑๘๘	เทศบาลเมือง
กมลา	๑๗.๓๐	๖	๖,๖๕๑	องค์การบริหารส่วนตำบล
ป่าตอง	๑๖.๔๐	๗	๔,๕๖๒	เทศบาลเมือง
รวม	๖๘.๕๒	๖ หมู่บ้าน/ ๒๖ ชุมชน	๓๒,๔๐๑	

*ในพื้นที่เทศบาลเมืองปาดอง ใช้คำว่า “ชุมชน” ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๙

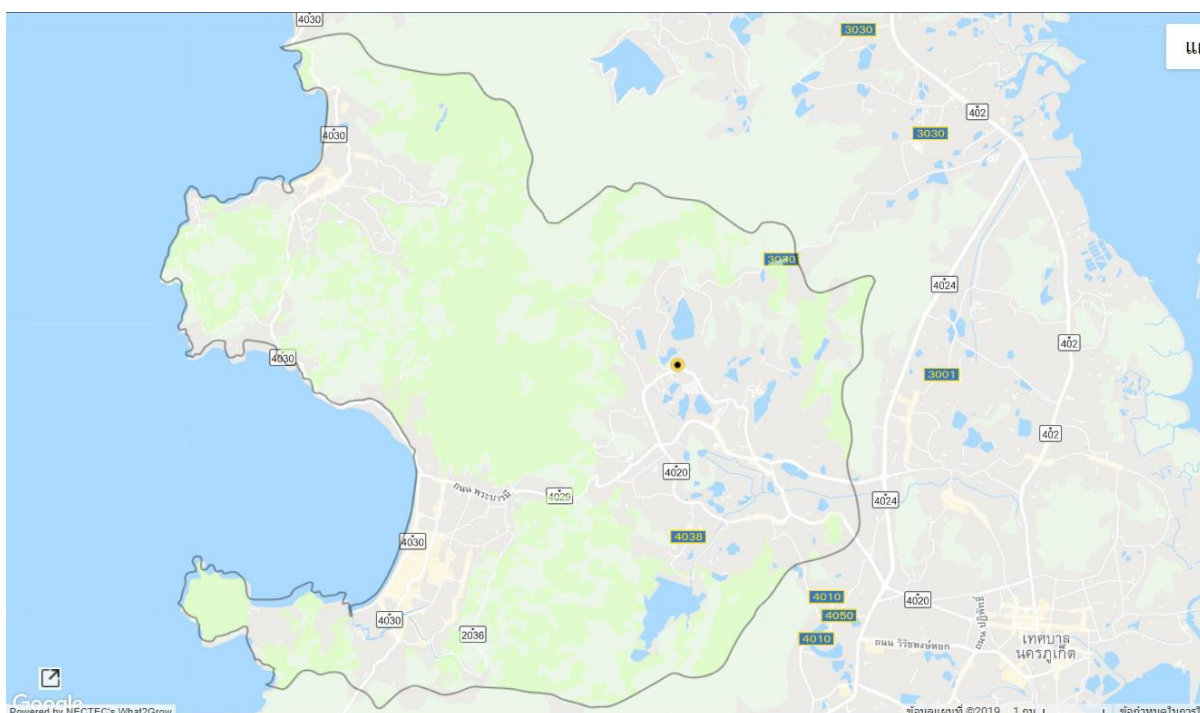
*ในพื้นที่เทศบาลเมืองกะทู้ ใช้คำว่า “ชุมชน” ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๒

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเกาะทุ่ง จังหวัดภูเก็ต, พ.ศ.๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอกะพูนมีสภาพพื้นที่มีลักษณะเป็นควนเขาและที่ราบแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนสอดคล้องกับการแบ่งพื้นที่ปกครองของตำบลโดยมีแนวภูเขาเป็นเส้นแบ่งพื้นที่ธรรมชาติไม่มีแม่น้ำสายใหญ่มีเฉพาะคลองเล็กๆเช่น คลองบางใหญ่ซึ่งมีต้นน้ำที่น้ำตกกะพูน (เทือกเขากรมลา) ไหลลงสู่ที่ราบตำบลกะพูนเข้าสู่ท้องที่อำเภอเมืองภูเก็ตนอกจากนั้นมีแหล่งน้ำที่เรียกว่า “ขุมเหมือง” ซึ่งเกิดขึ้นจากการทำเหมืองแร่ปัจจุบันใช้เป็นแหล่งน้ำอุปโภค

ภาพที่ ๒ แสดงแผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต
(ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๙)

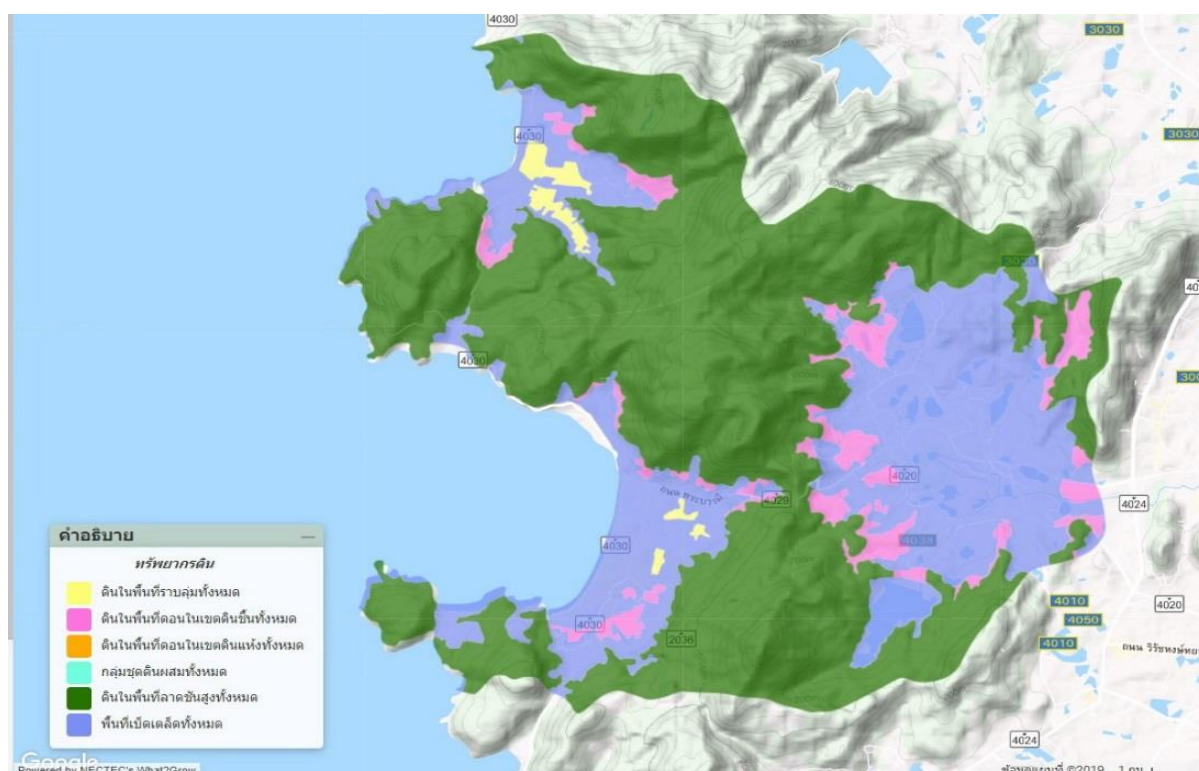
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
กะทู้	๒๑,๗๖๕.๒๕	๗,๖๙๗.๐๙	๓๕.๓๗
ป่าตอง	๑๐,๒๕๐.๐๐	๖,๙๔๒.๙๔	๖๗.๗๔
กมลา	๑๐,๘๑๓.๐๐	๖,๑๔๔.๒๔	๕๖.๘๓
รวม	๔๒,๘๒๘.๒๕	๒๐,๗๘๔.๒๗	๔๘.๕๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

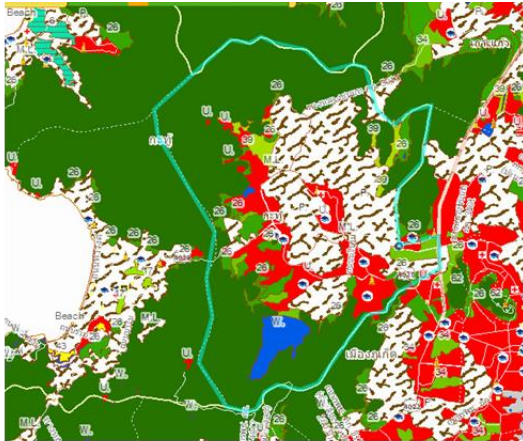
พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC : slope complex) ประมาณ ๘๐% ของพื้นที่ และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕% พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษาสำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

ภาพที่ ๓ แสดงแผนที่แสดงความลาดชันของดิน

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

แผนที่กลุ่มชุดดิน ตำบลกะตุ อำเภอกะตุ จังหวัดภูเก็ต	
คำอธิบายหน่วยแผนที่พื้นที่ (ไร่)	
 ๒๖	๑,๐๕๓
 ๓๙	๔๕๔
 ๖๒	๑๐,๓๓๗

แผนที่กลุ่มชุดดิน ตำบลป่าตอง อำเภอกะตุ จังหวัดภูเก็ต	
คำอธิบายหน่วยแผนที่พื้นที่ (ไร่)	
 ๑๗	๑๐๗
 ๒๖	๓๖๙

แผนที่กลุ่มชุดดิน ตำบลกะตุ อำเภอกะตุ จังหวัดภูเก็ต	
คำอธิบายหน่วยแผนที่พื้นที่ (ไร่)	
 ๒๖	๓๗๕
 ๓๔ ทราย	๗
 ๖	๔๒๘
 ๖๒	๙,๗๖๖

ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอกะตุ จังหวัดภูเก็ต
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน , ๒๕๖๙)

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

ฤดูฝน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – เดือนพฤศจิกายน

ฤดูร้อน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม – เดือนเมษายน โดยเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด คือ ๓๗.๓ องศาเซลเซียส และเดือนมกราคม เป็นเดือนที่มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ๒๓.๕ องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนรวม ปีละ ๒,๔๘๗ มิลลิเมตร

ตารางที่ ๔ แสดงฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูฝน					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
ฤดูร้อน	✓	✓	✓	✓								✓

๓.๒ ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี (อ.กะทู้ จ.ภูเก็ต)

ปี (พ.ศ.)	ปริมาณน้ำฝน รวม (มม.)	ปริมาณฝน เฉลี่ย/เดือน	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝน สูงสุด	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิเฉลี่ย ทั้งปี (°C)
๒๕๖๒	๑,๘๔๗.๔๐	๑๕๓.๙	๑๕๘	กันยายน	๓๖.๕	๒๑	๒๘.๙
๒๕๖๓	๒,๑๓๕.๒๐	๑๗๗.๙	๑๗๒	ตุลาคม	๓๗.๒	๒๒.๔	๒๘.๖
๒๕๖๔	๒,๔๕๐.๘๐	๒๐๔.๒	๑๘๕	สิงหาคม	๓๕.๘	๒๓.๑	๒๘.๒
๒๕๖๕	๒,๖๑๒.๕๐	๒๑๗.๗	๑๙๔	ตุลาคม	๓๕.๔	๒๒.๘	๒๘.๑
๒๕๖๖	๒,๒๘๐.๐๐	๑๙๐	๑๗๙	กันยายน	๓๘	๒๓.๕	๒๘.๘

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, ข้อมูลสถิติภูมิอากาศรายจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๙

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอ กะทู้ มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

มีเส้นทางคมนาคมทางบกเป็นหลัก เชื่อมโยงระหว่าง ตำบลกะทู้ ตำบลกะทู้ และตำบลกมลา ผ่านถนนสายหลักคือ ถนนวิชิตสงคราม (๔๐๒๐) และ ถนนพระบารมี (๔๐๒๙) นอกจากนี้ยังมีถนนลาดยางและถนนคอนกรีตเสริมเหล็กเชื่อมต่อเข้าสู่พื้นที่เกษตรกรรมและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่บ้านต่างๆ ทำให้การขนส่งผลผลิตทางการเกษตร (เช่น ผลไม้ ผักต่างๆ และยางพารา) ออกสู่ตลาดสดกะทู้ และตลาดในตัวเมืองภูเก็ตมีความสะดวก

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทางรถไฟ: ไม่มีเส้นทางรถไฟตัดผ่าน (สถานีรถไฟที่ใกล้ที่สุดอยู่ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี)

ทางรถยนต์: สามารถเดินทางได้สะดวก คือ ทางรถยนต์

สถานีขนส่งผู้โดยสาร: อำเภอเกาะกูดไม่มีสถานีขนส่งหลักในพื้นที่ แต่ใช้บริการร่วมกับ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดภูเก็ต แห่งที่ ๒ (ต.รัชฎา อ.เมือง) และมีจุดจอดรับ-ส่งรถโดยสารประจำทางในพื้นที่

มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่: ๑. รถไฟฟ้า (รถสองแถวไม้) สายภูเก็ต-เกาะกูด, ภูเก็ต-ป่าตอง และ ภูเก็ต-กมลา ๒. รถโดยสาร Smart Bus (เส้นทางสนามบิน - ไร่ไฉน ผ่านพื้นที่เกาะกูดและป่าตอง) ๓. รถตู้และรถโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัด (ภูเก็ต-พังงา, ภูเก็ต-กระบี่)

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้:

- ทางหลวงหมายเลข ๔๐๒๙ (ถนนพระบรมมหาราช): เส้นทางระหว่าง ตำบลเกาะกูด ถึง ตำบลป่าตอง ระยะทางประมาณ ๖ กิโลเมตร (เป็นเส้นทางหลักที่ข้ามเขาป่าตอง)

- ทางหลวงหมายเลข ๔๐๒๐ (ถนนวิชิตสงคราม): เส้นทางระหว่าง ตัวเมืองภูเก็ต ถึง ตำบลเกาะกูด ระยะทางประมาณ ๘ กิโลเมตร

- ทางหลวงหมายเลข ๔๐๓๐: เส้นทางเลียบริมชายหาดเชื่อมต่อระหว่าง หาดกมลา - หาดป่าตอง - หาดกะรน ระยะทางประมาณ ๑๗.๘ กิโลเมตร

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

อำเภอเกาะกูด เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ หลายแห่งดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ ประกอบด้วย แหล่งน้ำใหญ่ๆ ๒ ประเภท

แหล่งน้ำผิวดิน ประกอบไปด้วยคลอง จำนวน ๑๗ คลอง ดังนี้

๑. คลองบางใหญ่ ตำบลเกาะกูด

๒. คลองปากหลัก ตำบลป่าตอง

๓. คลองวังซ้อ ตำบลป่าตอง

๔. คลองบางต้นข้าว ตำบลป่าตอง

๕. คลองท้อสูง ตำบลป่าตอง

๖. คลองปากบาง ตำบลป่าตอง

๗. คลองบางวัด ตำบลป่าตอง

๘. คลองบางพุดเย็น ตำบลป่าตอง

๙. คลองชุมชนชาวยุโรปเลียบริมชายหาดพระบรมมหาราช ๑ ตำบลป่าตอง

๑๐. คลองหลังโรงพยาบาลป่าตอง ตำบลป่าตอง

๑๑. คลองบริเวณด้านหน้าโรงแรมซีพี วิลล่า ถนนพระบรมมหาราช ตำบลป่าตอง

๑๒. คลองกลาง ตำบลกมลา

๑๓. คลองปากบาง ตำบลกมลา

๑๔. คลองบางหวาน ตำบลกมลา

๑๕. คลองเก็ดหนี่ (คลองไผ่) ตำบลกมลา

๑๖. คลองนาคา (น้ำท่า) ตำบลกมลา

๑๗. คลองหัวควน ตำบลกมลา

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ลำดับที่	ประเภทและชื่อโครงการ	สถานที่ตั้งโครงการ				ความจุ (ลบ.ม.)
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
	โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๑ แห่ง					
๑	อ่างเก็บน้ำบางวาด	๗	กะทู้	กะทู้	ภูเก็ต	๑๐.๒๐
	รวม					๑๐.๒๐

ที่มา : โครงการชลประทานภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ลำดับที่	ประเภทและชื่อโครงการ	สถานที่ตั้งโครงการ				ความจุ (ลบ.ม.)
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
	โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๑๒ แห่ง					
๑	ปรับปรุงชุมเหืองแฝด	๑	กะทู้	กะทู้	ภูเก็ต	๓๔๕,๐๐๐
๒	ปรับปรุงชุมเหืองอนุภาฯ	๑	กะทู้	กะทู้	ภูเก็ต	๑,๑๐๐,๐๐๐
๓	ฝายคลองกะทู้	๖	กะทู้	กะทู้	ภูเก็ต	๐
๔	ฝายคลองบางซั๊น	-	ป่าตอง	กะทู้	ภูเก็ต	๐
๕	ฝายคลองบางทอง	๗	กะทู้	กะทู้	ภูเก็ต	๐
๖	ฝายคลองบางใหญ่	๖	กะทู้	กะทู้	ภูเก็ต	๐
๗	ฝายบ้านบางหวาน	๑	กมลา	กะทู้	ภูเก็ต	๐
๘	ฝายบ้านหัวควน	๕	กมลา	กะทู้	ภูเก็ต	๐
๙	ฝายบ้านเหนือโตน	๑	กมลา	กะทู้	ภูเก็ต	๐
๑๐	แก้มลิง ม.สงขลานครินทร์ ระยะที่ ๑	๑	กะทู้	กะทู้	ภูเก็ต	๒๔,๐๐๐
๑๑	แก้มลิง ม.สงขลานครินทร์ ระยะที่ ๒	๑	กะทู้	กะทู้	ภูเก็ต	๒,๐๐๐
๑๒	อาคารอัดน้ำเขานาคเกิด	๗	กะทู้	กะทู้	ภูเก็ต	๕,๐๐๐
	รวม					๑,๔๗๖,๐๐๐

ที่มา : โครงการชลประทานภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจั่ว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	กะทู้	๑๒	๑๒	๒	๒	๑๔	๑๔
๒	กมลา	๘	๘	๑	๑	๙	๙
๓	ป่าตอง	๐	๐	๐	๐	๐	๐
	อำเภอกะทู้	๒๐	๒๐	๓	๓	๒๓	๒๓

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินภูเก็ต, พ.ศ.๒๕๖๘

(๒) แหล่งน้ำบาดาล อำเภอกะทู้ มีจำนวน ๕๖๓ บ่อ แบ่งการใช้งานตามวัตถุประสงค์ คือ

๑. เพื่อการอุปโภคบริโภค ๒. ธุรกิจ และ ๓. เกษตรกรรม

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลแหล่งน้ำบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	กะทู้	๑๒	๒๔๕	๒๕๗
๒	ป่าตอง	๓	๑๘๒	๑๘๕
๓	กมลา	๘	๑๑๓	๑๒๑
	รวมทั้งสิ้น	๒๓	๕๔๐	๕๖๓

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. (๒๕๖๗)

(๓) แหล่งน้ำผิวดิน จากชุมเหือง จำนวน ๖ แห่ง

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลแหล่งน้ำผิวดินจากชุมเหือง

ที่	ชื่อชุมเหือง / บริเวณที่ตั้ง	ตำบล	หน่วยงานผู้ดูแล/การใช้ประโยชน์
๑	ชุมน้ำบางมะม่วง	กะทู้	เทศบาลเมืองกะทู้ (แหล่งน้ำดิบประปาหลัก)
๒	ชุมน้ำหน้าวัดกะทู้	กะทู้	เทศบาลเมืองกะทู้ (ใช้เพื่อการอุปโภคและภูมิทัศน์)
๓	ชุมน้ำกมลา (บริเวณซอยโคกยาง)	กมลา	อบต.กมลา (ใช้สำรองสำหรับชุมชนและธุรกิจท่องเที่ยว)
๔	ชุมน้ำพรุอารี (บางส่วน)	กะทู้	ใช้ในกิจกรรมสันตนาการและน้ำสำรองทางการเกษตร
๕	ชุมน้ำหมู่บ้านอนุภาชนิรมย์	กะทู้	ใช้ภายในโครงการที่อยู่อาศัยขนาดใหญ่
๖	ชุมน้ำบริเวณกอล์ฟคลับ (เช่น ลีออค ปาล์ม)	กะทู้	ภาคเอกชน (ใช้รดน้ำสนามกอล์ฟและธุรกิจในเครือ)

ที่มา : เทศบาลเมืองกะทู้ (๒๕๖๖) : Prince of Songkla University (๒๐๒๑)

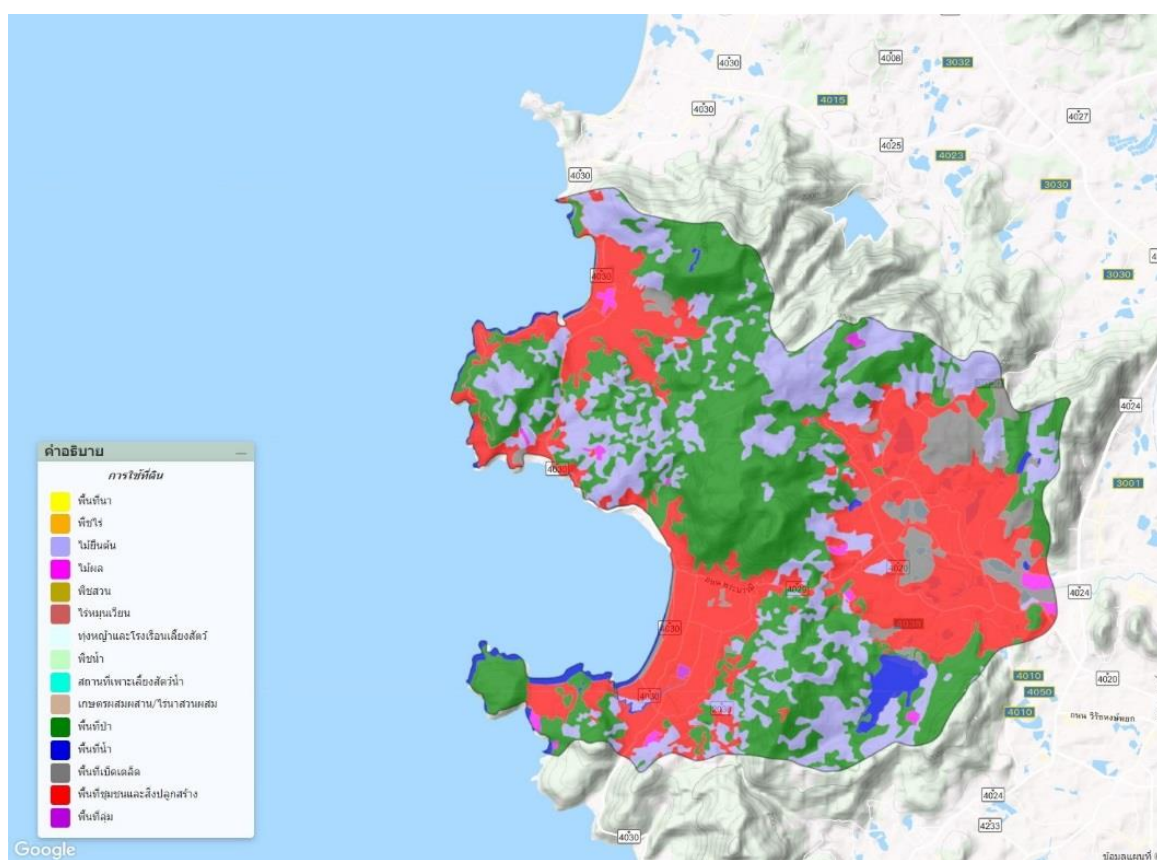
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

อำเภอเกาะกู่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า จำนวน ๒๐,๗๘๔.๒๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐๔ รองลงมาคือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๑๕,๔๗๔.๒๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓ และไม้ยืนต้น มีพื้นที่ ๘,๘๑๐.๙๗ ไร่ คิดเป็น ๑๗.๘๒ ไร่ ส่วนพื้นที่เบ็ดเตล็ด พื้นที่น้ำ ไม้ผล และพืชสวน มีพื้นที่รวมกันไม่ถึงร้อยละ ๑๐

ตารางที่ ๑๑ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรในรูปแบบต่างๆ ของอำเภอเกาะกู่

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๒๐,๗๘๔.๒๗	๔๒.๐๔
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๕,๔๗๔.๒๓	๓๑.๓
ไม้ยืนต้น	๘,๘๑๐.๙๗	๑๗.๘๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๒,๐๕๔.๒๑	๔.๑๕
พื้นที่น้ำ	๑,๔๗๙.๘๙	๒.๙๙
ไม้ผล	๘๓๐.๕๖	๑.๖๘
พืชสวน	๙.๒๒	๐.๐๒

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ; พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ที่ดิน

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>; พ.ศ.๒๕๖๙)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอกะทู้ ประชากรมีอาชีพหลักคือ การบริการและการท่องเที่ยว (เช่น โรงแรม, ร้านอาหาร, ร้านค้าปลีก) รองลงมาคือการค้าขายและธุรกิจส่วนตัว มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๘,๐๖๓.๙๖ ไร่ (ร้อยละ๑๘.๘๓ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ ๐

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านพืชอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)				
		ยางพารา (ไร่)	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)	มะพร้าวแก่ (ไร่)	กาแฟ (ไร่)	รวมพื้นที่ (ไร่)
กะทู้	๒๑,๗๖๕.๒๕	๓,๗๖๙.๐๐	๘๑.๒๔	๙.๐๐	๓.๒๕	๓,๘๖๒.๔๙
ป่าตอง	๑๐,๒๕๐	๑,๖๑๘.๐๐	-	๕.๐๐	๗.๕๐	๑,๖๓๐.๕๐
กมลา	๑๐,๘๑๓	๒,๕๕๖.๐๐	-	๑๒.๐๐	๓.๐๐	๒,๕๗๑.๐๐
รวม	๔๒,๘๒๘.๒๕	๗,๙๔๓.๐๐	๘๑.๒๔	๒๖.๐๐	๑๓.๗๕	๘,๐๖๓.๙๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๓ ข้อมูลด้านปศุสัตว์อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
กะทู้	๓,๘๓๗	๗๙	๐	๖	๑๗๔	๓,๐๒๓	๕๐๐	๕๕	๐
ป่าตอง	๒,๘๓๗	๐	๐	๐	๓๕	๒,๓๓๔	๔๐๐	๖๒	๖
กมลา	๓,๒๒๒	๘๘	๐	๑๐	๐	๒,๕๖๖	๕๐๐	๕๐	๘
รวมทั้งหมด	๙,๘๙๖	๑๖๗	๐	๑๖	๒๐๙	๗,๙๒๓	๑,๔๐๐	๑๖๗	๑๔

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอกะทู้, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๔ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี)

ตำบล	ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ราย)	ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ ด้านการประมง (ราย)	ขึ้นทะเบียนผู้ทำการ ประมง (ราย)
กะทู้	๘	๕	-
ป่าตอง	-	๘	๒๙
กมลา	-	๑	๕๑
รวมทั้งหมด	๘	๑๔	๘๐

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอกะทู้, พ.ศ. ๒๕๖๙

สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

ส้มควาย ไม้ยืนต้นทรงพุ่มกว้าง ลำต้นสูงใหญ่ประมาณ ๒๐ - ๒๕ เป็นพืชไม่ผลัดใบ ใบมีขนาดใหญ่โต ผิวมันคล้ายใบมังคุด แต่มีขนาดใหญ่ และสีจางกว่าใบมังคุดผลไม่รสเปรี้ยว เป็นพืชตระกูลเดียวกับ ส้มแขกนิยมใช้เป็นพืชอาหารและพืชสมุนไพร พบได้แพร่หลายในอำเภอกะทู้ เนื่องจากชาวบ้านนิยมปลูกส้มควายเป็นไม้ผลประจำบ้าน ซึ่งมีเอกลักษณ์ คือ ขนาดผลใหญ่เนื้อมาก ชาวบ้านนิยมนำส้มควายมาปรุงอาหารสารพัดเมนู ทั้ง แกงส้ม แกงเลียง ต้มเนื้อ ต้มปลา และนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ขึ้นชื่อของอำเภอกะทู้

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครุฑเรือและประชากร

จำนวนประชากรอำเภอกะทู้ ปี ๒๕๖๘ มีจำนวน ๕๗,๒๒๓ คน แยกเป็นชาย ๒๗,๐๓๓ คน หญิง ๓๐,๑๙๐ คน ความหนาแน่นของประชากร ๗๗๑.๒๙ คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครุฑเรือ ทั้งหมด ๓๒,๔๐๑ ครุฑเรือ ดังตารางและแผนภูมิ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนครุฑเรือ และประชากรอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	จำนวนครุฑเรือ	จำนวนประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม
๑. กะทู้	๔,๘๓๗	๔,๑๒๔	๕,๐๘๐	๙,๒๐๔
๒. ปาตอง	๓,๒๐๔	๓,๙๕๔	๔,๑๙๓	๘,๑๔๗
๓. กมลา	๑,๗๑๙	๒,๑๐๕	๒,๓๐๗	๔,๔๑๒
รวม	๙,๗๖๐	๒๘,๐๘๔	๓๑,๐๑๓	๕๙,๐๙๗

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกะทู้, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) หัวหน้าครุฑเรือเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนหัวหน้าครุฑเรือจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือ	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๓๙๔.๐๐	๒๗.๒๑
๕๖ - ๖๕ ปี	๔๐๘.๐๐	๒๘.๑๘
๔๖ - ๕๕ ปี	๔๐๕.๐๐	๒๗.๙๗
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๘๗.๐๐	๑๒.๙๑
๒๖ - ๓๕ ปี	๕๓.๐๐	๓.๖๖
๑๘ - ๒๕ ปี	๑.๐๐	๐.๐๗
รวม	๑,๔๔๘.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพของเกษตรกรอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๘๔๗.๐๐	๕๘.๔๙
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๖๐๑.๐๐	๔๑.๕๑

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๗๕๗	๘,๕๓๐
เช่า	-	-
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๗๐	๖๑๗
รวม **	๘๒๗	๙,๑๔๗

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๗

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

เกษตรกรอำเภอกะทู้ มีการถือครองที่ดินแบบใช้หนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน ๔๐๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๘๑ รองลงมาคือแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๒๘๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๖ เอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. ทุกประเภท จำนวน ๘๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๙ และเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด/น.ส. ทุกประเภท จำนวน ๓๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสาร สิทธิ์	
๕๙	๙๐	๓๒๒	๓๕๖	๘๒๗

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๗

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร รายได้ของประชากรรวมทั้งครัวเรือนเกษตรกร มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี ๙,๖๗๙ บาทต่อครัวเรือน สำหรับรายจ่ายในครัวเรือนของเกษตรกร ส่วนใหญ่จะเป็นค่าใช้จ่าย ในการดำรงชีวิต (อาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม) เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ ๕,๐๐๐ บาท

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร จากข้อมูลเบื้องต้นเกษตรกรอำเภอกะทู้ โดยทั่วไปรายรับ และรายจ่ายจะไม่เท่าเทียมกัน หากมีการวิเคราะห์ พบว่าเกษตรกรบางส่วนจะมีหนี้สินที่เป็นหนี้ที่เป็นตัวเงิน ทั้งในและนอกภาคการเกษตร ดังนี้ ลำดับที่ ๑ เกษตรกร จำนวน ๔๕๓ ราย ร้อยละ ๗๓.๑๘ มีหนี้สินรวมมากกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๑ บาท ลำดับที่ ๒ เกษตรกร จำนวน ๔๗ ราย ร้อยละ ๗.๕๙ มีหนี้สินน้อยกว่าหรือเท่ากับ

๕,๐๐๐ บาท และลำดับที่ ๓ เกษตรกร จำนวน ๔๓ ราย ร้อยละ ๖.๙๕ มีหนี้สิน ๒๐,๐๐๑-๕๐,๐๐๐ บาท สำหรับแหล่งสินเชื่อที่เกษตรกรใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรที่สำคัญได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ ญาติพี่น้อง ฯลฯ

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ประชาชนในอำเภอกะทู้ ร้อยละ ๖๗ นับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดจำนวน ๓ แห่ง สำนักสงฆ์ จำนวน ๒ แห่ง นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๓๐ มีมัสยิด จำนวน ๗ แห่ง นับถือศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ ๓ มีโบสถ์คริสต์ จำนวน ๑ แห่ง และศาลเจ้า จำนวน ๖ แห่ง

(๒) ด้านประเพณี และวัฒนธรรม

ประเพณีและวัฒนธรรมที่สำคัญของอำเภอกะทู้ ได้แก่ ประเพณีกินผัก, ประเพณีพ้อต่อ (ไหว้ป้ายวิญญาณบรรพชน), ประเพณีตรุษจีน ส่วนใหญ่ประเพณีดังกล่าวจะยังคงยึดถือปฏิบัติกันอยู่ในพื้นที่ตำบลกะทู้ สำหรับตำบลกมลา ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ประเพณีและวัฒนธรรมจะเกี่ยวกับชาวมุสลิม โดยพื้นฐานอยู่ในกรอบของศาสนาอิสลาม ได้แก่ ประเพณีถือศีลอดในเดือนรอมฎอน, การทำสุนัตของเพศชาย, การออกบวช เรียกว่า วัน ตรุษอิดิลฟิตรี, วันตรุษอิดิลอฎฮาร์ สำหรับตำบลป่าตองจะเป็นประเพณีที่เหมือนกันกับภาคอื่น ๆ ของประเทศ เช่น ประเพณีลอยกระทง, ประเพณีสงกรานต์, ประเพณีกินเจ เป็นต้น

ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงรักษาวัฒนธรรมของคนไทยในชนบทอยู่ แต่เนื่องจากการเป็นเมืองท่องเที่ยวทำให้สภาพทางสังคมเปลี่ยนไปเป็นสังคมเมือง โดยบางส่วนเป็นสังคมแบบตะวันตก โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นแหล่งบันเทิงเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

๑.๒ องค์การและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอกะทู้ มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๔ กลุ่ม มีสมาชิก ๕๙ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๔ กลุ่ม สมาชิก ๕๗ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๔ กลุ่ม สมาชิก ๑๐๑ ราย วิสาหกิจชุมชน ๔๕ แห่ง สมาชิก ๑,๐๐๗ ราย สหกรณ์จำนวน ๑ แห่ง สมาชิก ๑,๐๖๒ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๐ กลุ่ม สมาชิก ๐ ราย

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
กะทู้	๒	๒๙	๓	๓๔	๓	๘๒	๑๔	๒๒๔	๑	๑,๐๖๒	-	-
ป่าตอง	๒	๓๕	-	-	-	-	๑๒	๔๐๓	-	-	-	-
กมลา	๑	๑๒	๑	๒๓	๑	๑๙	๑๙	๓๘๐	-	-	-	-
รวม	๔	๗๖	๔	๕๗	๔	๑๐๑	๔๕	๑,๐๐๗	๑	๑,๐๖๒	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๖๘
เครื่องดื่ม	๔
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๒๒
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๑๘
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๙
รวม	๑๒๑

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกะทู้, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลวิสาหกิจชุมชนอำเภอกะทู้

ชื่อ	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชสมุนไพรและผักสวนครัวตำบลกะทู้	๖	กะทู้	๒๓
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรัตนกล้ากมลาร่วมใจ	๕	กมลา	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางหวานพัฒนา	๕	กมลา	๓๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบริการร่วมเตียงเขตเทศบาลเมืองป่าตอง	-	ป่าตอง	๖๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มนวดชายหาด	๖	กมลา	๘๖
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มนวดชายหาดป่าตอง	-	ป่าตอง	๑๒๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มร่ม - เติ่งหาดกมลา	๓	กมลา	๔๗
วิสาหกิจชุมชนหิ้วกระติ๊กหาดกมลา	๓	กมลา	๕๖
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีบ้านบางหวาน	๑	กมลา	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิสาหกิจหิ้วกระติ๊กชายหาดป่าตอง	-	ป่าตอง	๘๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลกมลา	๓	กมลา	๑๕
วิสาหกิจชุมชนการเกษตรผสมผสานน้ำตกกะทู้	๖	กมลา	๑๕
วิสาหกิจชุมชนวิจิตฟาร์มแพะสามัคคี	๖	กะทู้	๑๐
วิสาหกิจชุมชนรักษโคกมะขาม	-	ป่าตอง	๒๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มบุหงาอันดามัน	๑	กมลา	๑๐
วิสาหกิจชุมชนการเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว	-	ป่าตอง	๑๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชผักเกษตรในชุมชน	๖	กะทู้	๑๕
วิสาหกิจชุมชนรถแท็กซี่ชุมชนโคกมะขาม	-	ป่าตอง	๒๙

ชื่อ	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนเซิร์ฟฟิ่ง(Surfing) ป่าตอง	๑	ป่าตอง	๑๓
วิสาหกิจชุมชนรักษห้วยควน M.๕	๕	กมลา	๗
วิสาหกิจชุมชนวิถีกิจกรรมป่าตอง	-	ป่าตอง	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านนาคากมลา	๖	กมลา	๑๒
วิสาหกิจชุมชนอาหารพื้นเมืองน้ำตกกะทู้	๖	กะทู้	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตพืชผลทางการเกษตรน้ำตกกะทู้	๖	กะทู้	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสัมมาชีพบ้านเหนือและพืชผัก	๖	กะทู้	๑๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อบ้านกมลา	๖	กะทู้	๑๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรท่องเที่ยวบ้านบางหวาน	๑	กมลา	๑๐
วิสาหกิจชุมชนภูเก็ตอันดามัน	-	ป่าตอง	๗
วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรภูเก็ต	๗	กะทู้	๑๐
วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์มรดกเมืองทักษิณ	๖	กมลา	๑๐
วิสาหกิจชุมชนปลูกพืชใบเขียว	๑	กะทู้	๙
วิสาหกิจชุมชนเรามีกัน	๗	กะทู้	๑๐
วิสาหกิจชุมชนโกโก้ภูเก็ต	๗	กะทู้	๑๐
วิสาหกิจชุมชนเกษตรสมาร์ทฟาร์มภูเก็ต	-	ป่าตอง	๑๐
วิสาหกิจชุมชนพอเพียงแบ่งปัน	๗	กะทู้	๒๓
วิสาหกิจชุมชนกะทู้เกษตรผสมผสาน	๖	กะทู้	๑๐
วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตและออกอากาศสื่อท้องถิ่น Andaman Media	-	ป่าตอง	๘
วิสาหกิจชุมชนโกล์เซิร์ฟฟิ่ง(Go Surfing)กมลา	๕	กมลา	๑๐
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร อนุรักษ์ทะเลป่าตองบ้านกะหลิม	-	ป่าตอง	๑๖
วิสาหกิจชุมชนคนภูเก็ตรักสมุนไพรไทย	๕	กมลา	๙
วิสาหกิจชุมชนกมลาร่วมใจและเครือข่าย	๕	กมลา	๑๐
วิสาหกิจชุมชนสานสายใยใจไทยทุกภาคอำเภอกะทู้	๕	กมลา	๘
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ยางพารา	๖	กะทู้	๔๔
วิสาหกิจชุมชนทุเรียนยิ้ม	๕	กมลา	๒๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางหวานพัฒนา	๕	กมลา	๒๓
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านภักดี	๖	กะทู้	๑๔
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเหนือพัฒนา	๖	กะทู้	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำตกกะทู้ร่วมใจพัฒนา	๖	กะทู้	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกร			
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๒๙ (กะทู้)	๖	กะทู้	๒๖
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๖	๓	กมลา	๑๙
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบางทองพัฒนา	๗	กะทู้	๕๒
กลุ่มยุวเกษตรกรรัษฎาวิทยาคม โรงเรียนกะทู้วิทยา	๖	กะทู้	๒๒
กลุ่มส่งเสริมอาชีพ			
กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรผสมผสานชุมชนป่าตอง	-	ป่าตอง	๒๕
กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรสังคมเมืองกะทู้	๖	กะทู้	๑๕
กลุ่มส่งเสริมอาชีพวิถีกิจกรรมป่าตอง	-	ป่าตอง	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านนาตากมลา	๖	กมลา	๑๒
กลุ่มส่งเสริมอาชีพสูงวัย ใจถึง พึ่งได้	๖	กะทู้	๑๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ.๒๕๖๗

ตารางที่ ๒๔ แสดงข้อมูลกลุ่มสหกรณ์อำเภอกะทู้

ชื่อ	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
สหกรณ์การเกษตรกะทู้	๖	กะทู้	๑,๐๖๒

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต, พ.ศ.๒๕๖๗

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช. .	ศคปช. .	ศบกต. .	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้าน การพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
กะทู้	๑	๑๐	๑	๑	๑	-	-	-	-
ป่าตอง	-	๒	๑	-	๑	-	-	-	-

กมลา	-	๗	-	-	๑	-	-	-	-
รวม	๑	๑๙	๒	๑	๓	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ.๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๖ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตรอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	หน่วยงาน/อาสาสมัครเกษตร (ราย)										
	ครู บัญชี (คน)	หมอ ดิน อาสา (คน)	ประมง อาสา (คน)	เศรษฐกิจ การเกษตร อาสา (คน)	อาสาสมัคร ปฎิรูปที่ดิน เพื่อ เกษตรกรรม (คน)	อาสา ปศุ สัตว์ (คน)	อาสา ฝน หลวง (คน)	อาสาสมัคร สหกรณ์ (คน)	เกษตร หมู่บ้าน (คน)	สารวัตร เกษตร อาสา (คน)	อาสาสมัคร เกษตร หมู่บ้าน (อกม.) (คน)
รวม ทั้งสิ้น	๓	๒๑	๖	๑	๙	๒๓	๗	๒	๑๘	๗	๑๘
กะทู้	๑	๘	๐	๐	๕	๑๕	๔	๑	๗	๖	
ป่าตอง	๐	๖	๓	๐	๔	๐	๒	๑	๕	๑	
กมลา	๒	๗	๓	๑	๐	๘	๑	๐	๖	๐	

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๗

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอกะทู้มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอกะทู้ มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
กะทู้	๑	นายสมเกียรติ ชามะสนธิ์	๕๓/๓ หมู่ที่ ๗ ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต	การทำการเกษตร ผสมผสาน
รวม	๑			

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอกะทู้, พ.ศ.๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

แบบสรุปข้อมูล				
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกะตุ จังหวัดภูเก็ต				
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลักของศูนย์ เครือข่าย	หมู่	ตำบล
1	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนอำเภอกะตุ	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	6	กะตุ
2	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางหวานพัฒนา	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตผลด้าน การเกษตร	5	กมลา
3	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลกะตุ	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	6	กะตุ
4	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรทำสวนกะตุ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	6	กะตุ
5	วิสาหกิจชุมชนวิจิตฟาร์มแพะ	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	6	กะตุ
6	วิสาหกิจชุมชนอาหารพื้นเมืองน้ำตกกะตุ	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตผลด้าน การเกษตร	6	กะตุ
7	กลุ่มสตรีบางหวาน	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตผลด้าน การเกษตร	1	กมลา
8	กลุ่มเกษตรวิถีกิจกรรมป่าตอง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	0	ป่าตอง
9	กลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านนาตากมลา	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตผลด้าน การเกษตร	6	กมลา
10	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชผักเกษตรในชุมชน	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตผลด้าน การเกษตร	6	กะตุ
11	ไร่นายหัวหญิง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	0	ป่าตอง
12	แปลงพืชผสมผสานเขาภิเลน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	6	กมลา
13	วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานน้ำตกกะ ตุ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	6	กะตุ
14	วิสาหกิจชุมชนเกษตรท่องเที่ยวบ้านบาง หวาน	ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1	กมลา
15	วิสาหกิจชุมชนไก่พื้นเมือง	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	5	กมลา
16	วิสาหกิจชุมชนสัมมาชีพบ้านเหนือและ พืชผัก	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตผลด้าน การเกษตร	6	กะตุ

แบบสรุปข้อมูล				
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกะตุ๋ จังหวัดภูเก็ต				
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลักของศูนย์เครือข่าย	หมู่	ตำบล
17	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลป่าตอง	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	0	ป่าตอง
18	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งทอง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	7	กะตุ๋

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะตุ๋, พ.ศ.๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๒ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๙ แสดงข้อมูลแปลงใหญ่ อำเภอกะตุ๋ จังหวัดภูเก็ต

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๑.	กมลา	แปลงใหญ่ไถ่พื้นเมือง	ไถ่พื้นเมือง	๓๗	๖๐
๒.	กะตุ๋	แปลงใหญ่ยางพารา	ยางพารา	๓๗	๙๓๕.๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะตุ๋, พ.ศ.๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้ายางพารา

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[✓] น้ำฝน [] ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

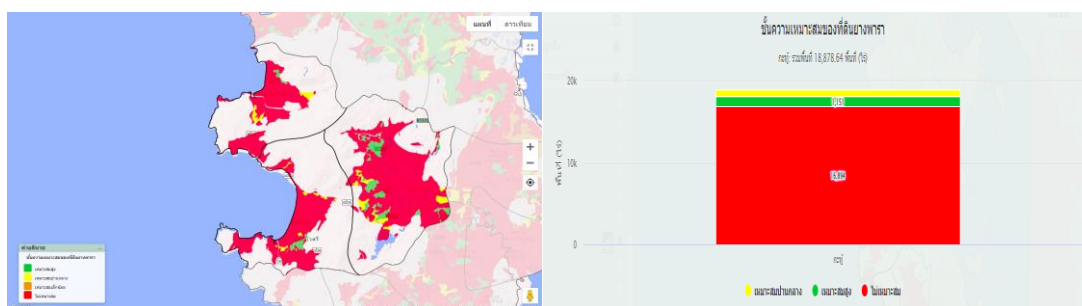
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

อำเภอ	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา ๑๘,๘๗๘.๖๔ (ไร่)			
	เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
กะทู้	๑,๑๕๑.๐๖	๘๓๓.๒๐	๑๖,๘๙๔.๓๘	๑๘,๘๗๘.๖๔

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน , พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอกะทู้

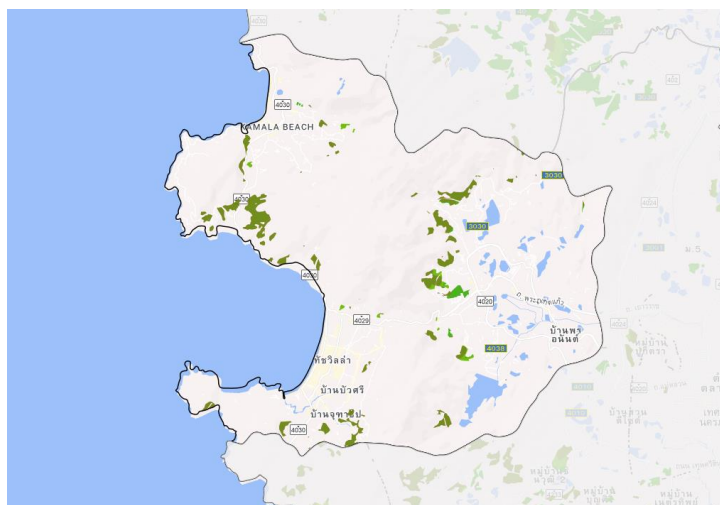
(ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ.๒๕๖๔)

๒) พื้นที่ปลูกยางพารา

ตารางที่ ๓๑ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (กก.)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
กะทู้	๒๑๔	๓,๘๖๙	๒,๕๐๐	๖๒,๗๗๐	๒๕.๑๑
กมลา	๒๑๙	๒,๖๕๖	๒,๑๐๐	๑๑๑,๘๑๐	๕๓.๒๔
ป่าตอง	๑๔๔	๑,๗๑๘	๑,๔๕๗	๔๗,๖๑๐	๓๒.๖๘
รวม	๕๗๗	๘,๒๔๓	๖,๐๕๗	๒๒๒,๑๙๐	๑๑๑.๐๓

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ. ๒๕๖๘)

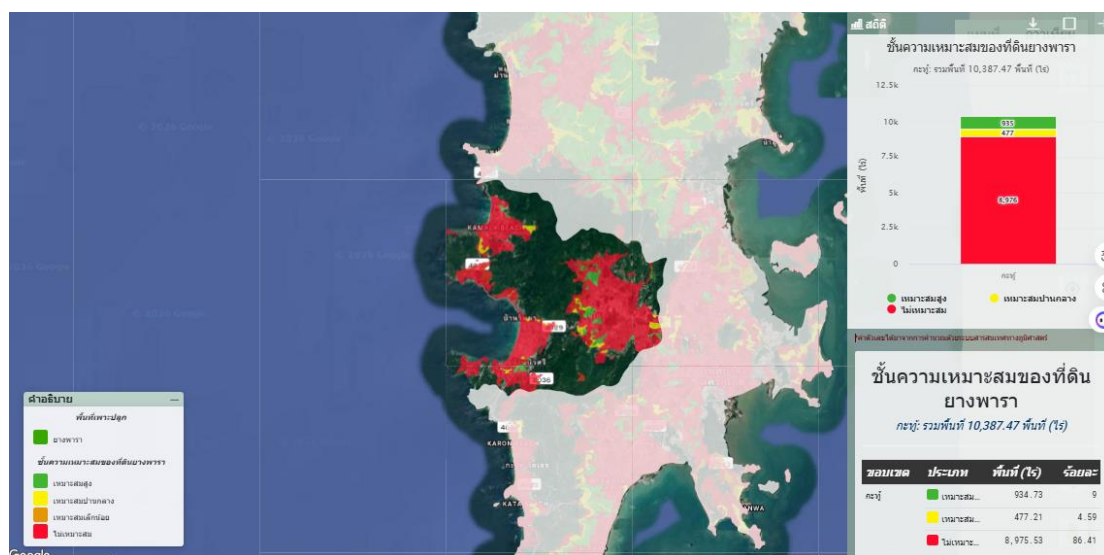
ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอกะทู้
(ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๓) พื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๒ แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

อำเภอ	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา ๑๐,๓๘๗.๔๗ (ไร่)			
	เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
เกาะกูด	๙๓๔.๗๓	๔๗๗.๒๑	๘๙๗๕.๕๓	๑๐,๓๘๗.๔๗

(ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต
(ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๑.๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

พื้นที่อำเภอกะทู้มีปริมาณน้ำฝนระหว่าง ๒,๐๐๐ ถึง ๕,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันฝนตก ๑๖๑ ถึง ๒๒๗ วันต่อปี อาจจะมีลมแรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อต้นยางพาราในบางพื้นที่ของจังหวัดภูเก็ต ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการเลือกพันธุ์ยางพาราเพื่อปลูกในเขตนี้ คือโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปทรา โรคเส้นดำ และโรคใบจุดนูน ที่โดยส่วนใหญ่เกิดกับต้นยางพาราอายุน้อย

พันธุ์ยางที่การยางแห่งประเทศไทยแนะนำ ได้แก่

กลุ่ม ๑ สถาบันวิจัยยาง ๒๕๑ , สถาบันวิจัยยาง ๒๒๖ , BPM ๒๔

กลุ่ม ๒ PB ๒๓๕ , PB ๒๖๐ , RRIC ๑๑๐

(๒) การเตรียมดิน

สภาพพื้นที่เดิมที่จะใช้สำหรับปลูกยางพาราในแต่ละท้องที่แต่ละแห่ง จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของพื้นที่ และในการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกจึงสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ในกรณีที่เป็นสวนยางพาราเก่า พื้นที่มีลักษณะเป็นป่า หรือมีไม้อื่นปลูกรวมอยู่ด้วย การเตรียมพื้นที่นั้นจะต้องโค่นล้มไม้เหล่านี้ออกเสียก่อน ซึ่งการโค่นล้มไม้อาจทำได้โดยใช้แรงงานคน หรือแรงงานเครื่องจักรกล จากนั้นเก็บเศษไม้ต่างๆ มารวมกันไว้เป็นกอง จัดเรียงเป็นแนวตามพื้นที่ และตากให้แห้งเพื่อทำแฉกไฟ จากนั้นก็ทำการเผาเศษไม้เหล่านั้น หลังจากเผาเสร็จแล้ว ก็ควรจะรวบรวมปรนที่ยังเผาไหม้ไม่หมดมารวมกันเพื่อเผาไหม้อีกครั้ง และทำการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูก โดยการใช้วิธีการไถ จำนวน ๒ ครั้ง พรวันดินอีก ๑ ครั้ง ส่วนพื้นที่ที่ยังมีตอไม้ยางเก่าหรือตอไม้อื่นอยู่หลงเหลืออยู่ อาจจะทำให้การเตรียมดินสำหรับการปลูกไม่สะดวกมากนัก แต่หากเป็นกรณีที่เป็นพื้นที่ที่จะปลูกมีความลาดเทมาก เช่น พื้นที่บริเวณควนหรือเนิน จะต้องมีการจัดทำพื้นที่เป็นขั้นบันได หรือทำการด้านดิน เพื่อสกัดกันไม่ให้น้ำฝนชะล้างดินเหล่านั้นให้ไหลตามน้ำ

(๓) การปลูก

การกำหนดระยะปลูกและการวางแผนปลูกจะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ เช่น พันธุ์ยางพาราที่ใช้ปลูก สภาพพื้นที่ เป็นต้น สำหรับระยะปลูกในที่ราบ จากการทดลองค้นคว้าพบว่าต้นยางพาราจะเจริญเติบโตได้ดีที่สุดต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒๐ ตารางเมตรต่อ ๑ ต้น สำหรับการแนะนำเจ้าของสวนยางพาราในเรื่องระยะปลูกจึงต้องคำนึงถึงเรื่องพื้นที่ที่จะให้ต้นยางพาราดังกล่าวเป็นหลัก ส่วนจะใช้ระยะเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะปลูกพืชแซมระหว่างแถวหรือไม่

การใช้ระยะระหว่างแถวกว้าง วัชพืชจะมีพื้นที่ในการเจริญเติบโตมากขึ้นเช่นเดียวกัน ถ้าใช้ระยะระหว่างแถวแคบเกินไปหรือมีระยะน้อยกว่า ๒.๕ เมตร ต้นยางจะเบียดเสียดกันแย่งธาตุอาหารกันและจะชะลุดีขึ้นไป เจริญเติบโตทางด้านข้างน้อย

(๔) การดูแลรักษา

การปลูกซ่อม การปลูกยางพาราไม่ว่าจะใช้วัสดุปลูกชนิดใด ภายหลังจากที่ทำการปลูกไปแล้ว ย่อมจะมีต้นยางพาราที่แตกต่างกันเสมอ ส่วนจะมีมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสมบูรณ์

ของวัสดุที่ใช้ปลูก สภาพภูมิอากาศ ความชำนาญของผู้ปลูก และผลจากการทำลายของโรคและแมลงเป็นต้น โดยจุดประสงค์แล้วการปลูกซ่อมยางพาราก็เพื่อต้องการให้ได้จำนวนต้นยางที่ปลูกมีจำนวนเท่าเดิมและไม่มีหลุมว่างซึ่งจะทำให้ได้รับผลผลิตอย่างเต็มที่ อีกประการหนึ่งสิ่งที่จะต้องคำนึงอยู่เสมอในการปลูกซ่อมยางพาราก็คือ การเจริญเติบโตที่สม่ำเสมอของยางพาราเดิมและยางพาราที่ปลูกซ่อมใหม่ ในการปลูกซ่อมเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงต้องพิจารณาใช้วัสดุปลูกซ่อมอย่างเหมาะสม การจะใช้วัสดุปลูกซ่อมชนิดใด เช่น ดินตอตา ดินติดตา หรือต้นยางชำถุง ต้องขึ้นอยู่กับขนาดของต้นยางพาราในแปลงปลูกในระยะนั้นๆ ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่จะทำการปลูกซ่อมด้วย

(๕) การตัดแต่งกิ่งยางพารา

วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการตัดแต่งกิ่งยางพาราก็เพื่อต้องการให้ยางมีการเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ ใต้รูปทรงที่เหมาะสม ทั้งลำต้นและบริเวณทรงพุ่ม การตัดแต่งกิ่งบริเวณลำต้นกลมตรง ไม่มีปุ่มบม ทำให้ง่ายต่อการกรีดและเพิ่มพื้นที่การกรีดให้สูงขึ้น ส่วนการตัดแต่งกิ่งบริเวณทรงพุ่มใบให้บางลง การต้านทานลมมีน้อย และยังช่วยแก้ ปัญหาเกี่ยวกับการเกิดโรคต่างๆ เช่น โรคเปลือกเน่า โรคราสีชมพู เป็นต้น

(๖) การปลูกพืชแซมยาง

การปลูกพืชแซมยาง เป็นการใช้เนื้อที่สวนยางพาราในขณะที่ยางพารายังมีอายุไม่มาก ก่อให้เกิดประโยชน์สวนยางพาราเอง ทั้งยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เจ้าของสวนในระยะ ๓ ปีแรกในขณะที่ยางพารายังมีอายุไม่มากด้วย แต่การปลูกพืชแซมหากไม่พิจารณาอย่างถี่ถ้วนอาจเป็นผลเสียต่อต้นยางพาราที่ปลูกได้ จึงจำเป็นต้องระมัดระวังเป็นอย่างมาก ดังนั้นในการปลูกพืชแซมจึงมีข้อที่จะต้องพิจารณาดังนี้

๑. ควรเป็นพืชล้มลุกที่มีอายุสั้น เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพด พืชตระกูลถั่ว เป็นต้น หรือพืชล้มลุกที่มีอายุมากกว่า ๑ ปี เช่น สับปะรด กล้วย มะละกอ เป็นต้น

๒. ไม่ควรปลูกพืชแซมยางติดต่อกันนานเกินกว่า ๓ ปี เพราะเมื่อเข้าสู่ปีที่ ๔ ต้นยางจะมีร่มเงามากและจะปกคลุมพืชแซมที่ปลูกไว้ ส่งผลให้ผลผลิตของพืชแซมต่ำลง

๓. พืชแซมที่ปลูก การปลูกจะต้องมีระยะห่างจากแถวยางไม่น้อยกว่า ๑ เมตร โดยปกติควรปลูกห่างจากแถวยางในระยะ ๑ เมตร รวมกับครึ่งหนึ่งของระยะปลูกพืชแซมยางของพืชนั้นๆ

๔. ควรมีการใส่ปุ๋ยให้กับพืชแซมยางด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตของพืชแซมยาง และเพื่อต้นยางพาราจะได้ไม่แย่งปุ๋ย และปุ๋ยก็ยังมิประโยชน์สำหรับต้นยางโดยตรงด้วย

๕. สภาพของดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ไม่ควรปลูกพืชแซมยางเพราะจะต้องใส่ปุ๋ยมาก และอาจไม่คุ้มทุนและหากไม่ใส่ปุ๋ยเลยหรือใส่น้อยเกินไป พืชแซมก็จะไปแย่งปุ๋ยยางพาราในสภาพดังกล่าว ดังนั้นจึงควรปลูกพืชคลุมตระกูลถั่วจะดีกว่า

๖. การปลูกพืชแซมยางเป็นระบบหมุนเวียน เพื่อป้องกันโรคและแมลงระบาด นอกจากนี้การปลูกพืชแซมสลับกับการปลูกพืชตระกูลถั่ว ยังช่วยในการตรึงไนโตรเจนจากอากาศ ตลอดจนเศษซากพืชตระกูลถั่วที่ปลูกเหลือยังใช้ประโยชน์โดยตรงต่อต้นยางด้วย

๗. การใช้แรงงานในการปลูกพืชแซมยาง ควรเป็นแรงงานที่ไม่ต้องจ้างหรือควรจะเป็นแรงงานในครอบครัวโดยเฉพาะสวนยางพาราขนาดเล็กเพื่อเป็นการลดต้นทุนในการผลิต

๘. สวนยางพาราที่ต้องการจะปลูกพืชแซมยาง ควรใช้ระยะระหว่างแถวยางพาราให้กว้าง ประมาณ ๗.๘ เมตร แต่ต้องมีจำนวนต้นยางพาราไม่ต่ำกว่า ๖๔ ต้นต่อไร่

๙. หลังจากการปลูกพืชแซมยางแล้ว ควรปลูกพืชคลุมพื้นที่เพื่อป้องกันการลุกลามของวัชพืชและเพื่อเป็นการรักษาความชื้นในดิน

๑๐. พืชที่ไม่แนะนำให้เกษตรกรปลูกเป็นพืชแซมในสวนยางคือ มันสำปะหลัง

(๗) การใส่ปุ๋ย

สูตรปุ๋ยสำหรับยางพาราที่กรมวิชาการเกษตรแนะนำให้ใช้ในปัจจุบันมีจำนวน ๖ สูตร ซึ่งแต่ละสูตรจะเหมาะสมกับเนื้อดิน และอายุของต้นยางพาราแตกต่างกัน

(๗.๑) วิธีการใส่ปุ๋ย

วิธีการใส่ปุ๋ยที่ดี จะต้องเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวกในการปฏิบัติ และเมื่อใส่ปุ๋ยแล้วพืชสามารถดูดปุ๋ยไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดโดยมีวิธีการใส่ปุ๋ยดังนี้

ใส่รองพื้น นิยมใช้ปุ๋ยร็อคฟอสเฟต ซึ่งเป็นปุ๋ยที่เคลื่อนไหวน้อยได้ยากเพราะถูกตรึงด้วยแร่ธาตุต่างๆ ในดิน โดยคลุกเคล้าปุ๋ยกับดินแล้วใส่ลงในหลุมก่อนปลูกยาง

ใส่แบบหว่าน เป็นการหว่านปุ๋ยให้ทั่วบริเวณที่ต้องการใส่ปุ๋ยเหมาะสำหรับใช้กับพื้นที่ที่เป็นที่ราบ และมีการกำจัดพืชด้วยสารเคมีเพราะเศษซากพืชที่เหลือ จะช่วยป้องกันการชะล้างปุ๋ยในช่วงที่มีฝนตก แต่หากเป็นพื้นที่ที่กำจัดพืชด้วยวิธีถากควรไถคราดเพื่อให้ปุ๋ยเข้ากับดินด้วยและเพื่อป้องกันน้ำฝนชะล้างปุ๋ย

ใส่แบบเป็นแถบ เป็นการใส่ปุ๋ยโดยการโรยเป็นแถบไปตามแนวแถวของต้นยางพาราที่อยู่ในร่องที่เซาะไว้ จากนั้นจึงทำการกลบ วิธีนี้จะใช้กับต้นยางพาราที่มีอายุ ๑๗ เดือนขึ้นไป และยังเหมาะสำหรับพื้นที่ที่มีความลาดเทเล็กน้อยหรือพื้นที่ทำขั้นบันไดด้วย

ใส่แบบเป็นหลุม เป็นการใส่ปุ๋ยโดยการขุดหลุมบริเวณรอบโคนหรือสองข้างของต้นยางประมาณ ๒ ถึง ๔ หลุมต่อต้น แล้วใส่ปุ๋ยลงในหลุมแล้วทำการกลบให้เรียบร้อย เหมาะสำหรับพื้นที่ที่ลาดเทและไม่ได้ทำขั้นบันได นอกจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงในการใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ก็คือควรใส่ปุ๋ยในขณะที่ดินมีความชุ่มชื้นเพียงพอและหลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยในช่วงที่มีอากาศแห้งแล้งหรือฝนตกชุกมากเกินไป นอกจากนี้ควรกำจัดวัชพืชก่อนใส่ปุ๋ยทุกครั้ง หากต้องการให้ต้นยางพาราสมบูรณ์ แข็งแรง เจริญเติบโตดี สามารถเปิดกรีดได้เร็ว และให้ผลผลิตสูงอย่างสม่ำเสมอติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน จะต้องมีการใส่ปุ๋ยให้กับต้นยางพาราอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่เริ่มต้นปลูกไปจนถึงก่อนโค่นต้นยาง ๓ ถึง ๕ ปี โดยปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

(๘) การเก็บเกี่ยว

การกรีด หมายถึงการนำผลผลิตน้ำยางออกมาจากต้นยาง ซึ่งเจ้าของสวนยางควรศึกษาและวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้ผลผลิตที่มากแบบยั่งยืนไม่ทำให้ต้นยางเสียหาย มีอายุการกรีดนาน การเจริญเติบโตของต้นยางดี ขายไม้ได้ราคาเมื่อโค่นล้มเพื่อปลูกแทนใหม่ ยางพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูงจำเป็นต้องใช้วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงจะได้ผลคุ้มค่า การเลือกใช้วิธีการต่างๆ เช่น การเปิดกรีด วิธีการกรีด ระบบกรีด และมีดกรีด

ยางที่ถูกต้อง สามารถที่จะรักษาดันยางเพื่อให้กริดได้นาน แต่หากใช้วิธีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง นอกจากได้น้ำยางน้อยแล้วยังทำให้ดันยางเสียหาย เป็นเหตุให้รายได้ของเกษตรกรลดน้อยลงด้วย โดยการกริดยางจะต้องยึดหลักที่ว่า เมื่อกริดแล้วต้องได้น้ำยางมาก เปลือกเสียน้อยที่สุด แล้วยังสามารถกริดได้นาน ๒๕-๓๐ ปี

ประเภทของการกริดยาง

การกริดใน ๓ ปีแรก

- กริดครั้งแรกต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) ใช้กับยางทุกพันธุ์
- กริดครั้งแรกต้นวันเว้นวัน (๑/๒ S d/ ๒) ยกเว้นพันธุ์ RRIM ๖๒๘ PB ๒๘/๕๙ และ PB ๕/๖๓
- กริดครั้งแรกต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) ร่วมกับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ความเข้มข้น ๒.๕ % เหมาะสำหรับยางที่ให้ ผลผลิตต่ำใน ระยะแรกของการกริด

การกริดยางหลังจาก ๓ ปีไปแล้ว

- กริดครั้งแรกต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) เหมาะกับพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย
- กริดครั้งแรกต้นวันเว้นวัน (๑/๒ S d/ ๒) ใช้กับยางทุกพันธุ์ ยกเว้นพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย
- กริดครั้งแรกต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) ร่วมกับสารเคมีเร่งน้ำยาง เหมาะกับยางที่ให้ผลผลิตต่ำ

การกริดเปลือกงอกใหม่

- กริดครั้งแรกต้นวันเว้นวัน (๑/๒ S d/ ๒) ใช้กับยางทุกพันธุ์
- กริดครั้งแรกต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) ใช้กับยางพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย
- กริดครั้งแรกต้นวันเว้นสามวัน (๑/๒ S d / ๔) หรือกริดครั้งแรกต้นวัน เว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) ร่วมกับสารเคมีเร่งน้ำยาง

การกริดชดเชย

เป็นการกริดยางทดแทนวันกริดที่สูญเสียในระหว่างฤดูฝน หรือท้องที่มีฝนตกมาก การกริดชดเชย เป็นการกริดติดต่อกันเป็นวันที่สอง หลังจากที่มีฝนตกติดต่อกันหลายวัน เหมาะสำหรับการกริดวันเว้นวัน และวันเว้นสองวัน ทั้งนี้เพื่อรักษาระดับผลผลิตไว้

***การกริดยางที่เหมาะสม สถาบันวิจัยยางสงขลาแนะนำการกริด ๕ วิธี คือ

๑.กริดครั้งแรกต้นวันเว้นสองวัน

๒.กริดครั้งแรกต้นวันเว้นวัน

๓.กริดครั้งแรกต้นสองวันเว้นหนึ่งวัน

๔.กริดหนึ่งในสามของลำดับสองวันเว้นวัน

๕.กริดหนึ่งในสามของลำดับวันเว้นวันควบคู่กับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ความเข้มข้น ๒.๕ เปอร์เซ็นต์

โดยระบบกริดเหล่านี้ ให้ผลผลิตต่อครั้งกริดดี ความสิ้นเปลืองเปลือกต่อปีน้อย เปลือกงอกใหม่หนาพอเมื่อกลับมากริดใหม่ได้ ปริมาณเนือยางแห้งดี และดันยางมีอากาศเปลือกแห้งน้อย

การเก็บน้ำยางและการรักษาน้ำยางสด

เมื่อกริดยางแล้ว น้ำยางก็จะไหลไปตามรอยที่ทำไว้ผ่านล้นรองน้ำยางและไหลลงถ้วยรองรับน้ำยางในที่สุด ภายหลังจากกริดยางไปแล้วประมาณ ๓ ชั่วโมง ส่วนมากน้ำยางก็จะหยุดไหลก็จะเริ่มเก็บน้ำยางได้ ซึ่งผู้เก็บน้ำยางโดยปกติจะเป็นคนเดียวกับคนกริดยาง จะถือถังหรือหิ้วหรือหาบไปเก็บน้ำยาง เก็บน้ำยางในถ้วยแล้วเทลงไปในถังหรือปิ่นที่ถือ หลังเทน้ำยางจากถ้วยก็จะใช้ไม้ปาดน้ำยาง กวาดน้ำยางออกจากถ้วยให้หมด แล้วนำถ้วยไปเก็บคว่ำ

ไวนท์หว่งลวดที่ใช้ตาด้วย เพื่อไม่ให้ถ้วยสกปรก และป้องกันฝุ่นละอองตกลงไปในถ้วย น้ำยางที่เก็บได้จะถูกนำมา รวบรวม แล้วลำเลียงไปส่งยังโรงงานทำยางแผ่นอีกต่อหนึ่ง สำหรับสวนขนาดใหญ่ แต่หากเป็นสวนขนาดเล็กก็จะ หาบหรือหิ้วไปทำแผ่นที่บ้าน

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

แมลงศัตรูพืชในยางพารา

๑. ตัวง

เป็นแมลงปีกเป่าขนาดใหญ่ ลำตัวอ้วนป้อมสั้น ยาว ประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร มีนิสัยชอบ หลบอยู่ในดินเวลากลางวันและบินออกหากินในเวลาพลบค่ำ ตัวงตัวเมียออกไข่ในดิน ตัวหนอนของตัวงนี้ปกติมีสี ขาวรูปงอ ๆ ลำตัวยาวประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร อาศัยและเจริญอยู่ในดินกินอินทรีย์วัตถุ และรากยางตลอดจน รากพืชอื่น ๆ เป็นอาหาร จนกว่าจะเป็นดักแด้อยู่ในดินลึกลงไปและเป็นตัวเต็มวัยบินออกหากินผสมพันธุ์ในฤดู ต่อมา

การป้องกันกำจัด

โดยธรรมชาติตัวหนอนตัวงจะมีต่อศัตรูเป็นตัวเบียนที่สำคัญอยู่แล้ว แต่ถ้ามีจำนวนมากก็ควร ใช้ยาฆ่าแมลงกำจัด ยาที่แนะนำมี เบนซินเฮกซะคลอไรด์ ดีลตริน หรือเฮปตาคลอ ใส่ลงดินให้ทั่วบริเวณที่พบ หนอนตัวงอาศัยอยู่

๒. ปลวก ชื่อคอปโตเทอเมส เซอวิกนาตัส (Coptotermes curvignathus)

การทำลายของศัตรูพืช

ปลวกคอปโตเทอเมส เซอวิกนาตัส ที่ทำอันตรายต้นยางนี้ มีลักษณะที่แตกต่างจากปลวก ทั่วไปคือ จะมีปุ่มเล็ก ๆ กลางหัว ส่วนหน้าของปลวกทหาร เมื่อให้ปลวกชนิดนี้ใช้กรามจับ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะขับ ของเหลวสีขาวคล้ายน้ำยางออกมาทางปุ่มเล็ก ๆ บนส่วนหน้าของหัวทันทีจนเห็นเป็นหยดได้ชัดเจน

ปลวกคอปโตเทอเมส เซอวิกนาตัส ที่ทำอันตรายต่อต้นยางคือ ปลวกงาน (ปลวกทหารและ ปลวกจำพวกที่สามารถผสมพันธุ์ได้จะไม่ทำอันตรายต้นยาง) โดยปลวกงานจะ กัดกินส่วนรากของต้นยางที่มีชีวิตอยู่ โดยเฉพาะบริเวณโคนต้นใต้ผิวดิน และกัดกินต่อไปภายใน ลำต้นจนเป็นโพรง ในระยะนี้ต้นยางจะแสดงอาการ ใบเหลือง ต่อมาเมื่อระบบรากถูกทำลาย เป็นส่วนมากต้นยางจะตายในที่สุด ต้นยางที่ตายเพราะถูกปลวกทำลายนี้ ส่วนมากจะยืนต้นตายอย่างรวดเร็ว การระบาดของปลวกสังเกตได้จากต้นยางที่แสดงอาการใบผิดปกติ จะลุกลาม ออกไปยังต้นข้างเคียงค่อนข้างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เร็วกว่ากรณีที่ต้นยางเสียหาย โดยมีสาเหตุ เนื่องมาจาก โรคมาก มีผลทำให้ต้นยางตายเป็นบริเวณกว้างในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งเจ้าของสวนยางจะไม่สามารถมองเห็น ลักษณะโพรงที่ปลวกทำลายตามส่วนต่าง ๆ ภายนอกต้นยางได้เลย ถ้าไม่ ขุดดินบริเวณโคนต้นดู หรือเกิดลมพัดต้น ยางล้ม (ยกเว้นบางกรณีที่อาจมีทางดินเป็นอุโมงค์ที่ปลวกสร้างขึ้นไว้เป็นทางเดินไปหาอาหารบนต้นยางปรากฏให้ เห็นได้)

การแพร่ระบาด

ปลวกชนิดนี้ นอกจากจะทำอันตรายกับต้นยางทุก ๆ ระยะการเจริญเติบโตแล้ว ยังทำลายพืชอื่นอีกหลายชนิด รังของปลวกอาจอยู่ไกลจากแหล่งที่มันหาอาหารมาก และบางครั้งอาจสร้างรังย้อยขึ้นเป็นระยะ ๆ ระหว่างทางเดินจากรังใหญ่ไปสู่แหล่งอาหาร รังของปลวกชนิดนี้ จะไม่มีลักษณะเป็นจอมปลวกขึ้นมา ฉะนั้นการกำจัดปลวกชนิดนี้ให้หมดสิ้นจึงกระทำได้ลำบาก ส่วนใหญ่มักป้องกันแต่เพียงต้นยางที่ปลุกอยู่ในบริเวณที่มีปลวกอาศัยอยู่เท่านั้น

การป้องกันกำจัด

การป้องกันกำจัดปลวกให้ใช้สารเคมีออลดริน ๐.๕%, ดีลดริน ๐.๕%, เฮปตาคลอ ๐.๕% คลอเดน ๑.๐% หรือสารอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติคงทนอยู่ในดินได้นานและมี ประสิทธิภาพในการกำจัดแมลงในดินได้ดี ผสมน้ำรดดินรอบ ๆ ต้นยางแต่ละต้นที่ได้ทำการขุด เป็นร่องตื้น ๆ รอบ ๆ โคนต้นไว้แล้วเพื่อกันสารเคมีไหลล้นออกไป ซึ่งวิธีนี้จะทำให้สารเคมีไหลลงไปตามรากของยางได้มากขึ้นและป้องกันปลวกได้ผลดี ในกรณีที่ฝนตกหรือกรณีที่ดินมีความชื้นแฉะอยู่แล้ว การใช้สารเคมีชนิดเม็ด เช่น ฟูราดาน ๓ จี หรืออื่น ๆ ในการป้องกันกำจัดปลวกก็สามารถทำได้ ซึ่งเป็นวิธีการสะดวกและ ได้ผลดีเช่นกัน

๓. หนอนทราย

วงจรชีวิต หนอนทราย เป็นตัวอ่อนของด้วงปีกแข็งชนิดหนึ่ง อยู่ในตระกูลเมโลลอนติดี เป็นหนอนที่มีขนาดใหญ่ ลำตัวอ้วนป้อม มีกรามใหญ่ แข็งแรง ลำตัวสีขาวครีม เคลื่อนที่ได้ด้วยการยืดและหดของลำตัว ส่วนท้องมีขนและหนาม ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่ใช้แยกชนิดของหนอนทราย

การทำลายของหนอนทราย

หนอนทรายประมาณ ๗ ชนิด เป็นศัตรูของต้นยาง ทำความเสียหายให้กับต้นยางตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งยางอ่อนที่ปลุกในดินทรายแถบบริเวณชายป่า ถ้าเห็นต้นยางตายเป็นแถบ ๆ ก็อาจสันนิษฐานได้ว่า เกิดจากสาเหตุของหนอนทรายกินราก จะมีอาการใบสีเหลือง ร่วง และเกิดอาการตายจากยอดอย่างรวดเร็ว ในยางแก่ที่ถูกทำลาย ถ้าต้นยางไม่ตาย ผลผลิตจะลดลง

การป้องกันกำจัด

หนอนทรายมีศัตรูธรรมชาติคอยควบคุมอยู่แล้วหลายชนิด เช่น นก หนู ด้วง ตัวต่อ หาร่ามดตะนอย แมลงวัน และเชื้อรา อย่างไรก็ตาม เราก็สามารถป้องกันกำจัดหนอนทรายได้ โดยการใช้สารเคมีฆ่าแมลงประเภทรมดิน หรือสารเคมีฆ่าแมลงในดินทำลายหนอนทราย เช่น เฮปตาคลอ หรือ ออลดริน เข้มข้น ๐.๑% (เฮปตาคลอ หรือ ออลดริน ๑๐ กรัม ผสมน้ำ ๑๐ ลิตร) เทราดลงไปในดินตามรูที่ทำขึ้นรอบๆ ต้นยางโดยใช้สารเคมีที่ผสมน้ำเรียบร้อยแล้ว ประมาณ ๑ - ๒ ลิตรต่อต้น (ขึ้นกับขนาดของต้นยาง) การทำรูรอบต้นยางให้ใช้ชะแลงหรือไม้เนื้อแข็งที่เสี้ยนปลายจนแหลมแทงลงไปในดินรอบ ๆ ต้นยาง ลึกประมาณ ๖ - ๘ นิ้ว และห่างจากต้นยางโดยรอบ ประมาณ ๑ - ๒ ฟุต

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอกะทู้ มีการปลูกยางพารา ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ยางพารา	▽				△	△						▽

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←...→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการปลูกยางพาราในอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๓ แสดงต้นทุนเฉลี่ยการผลิตยางแผ่นดิบ ปีพ.ศ. ๒๕๕๗

รายการ	นอกเขตชลประทาน	ร้อยละ
	ต้นทุน (บาท/ไร่)	
๑.ช่วงยางพารายังไม่ให้ผลผลิต	๓๓,๔๘๙.๑๘	๑๒.๓๓
๑.๑ ค่าเตรียมพื้นที่และค่าจ้างแรงงานจัดการสวน	๑๓,๕๒๒.๐๓	
๑.๒ ค่าปุ๋ยรองกันหลุมและปุ๋ยบำรุง (ปุ๋ยเคมีและอินทรีย์)	๑๔,๕๒๒.๒๗	
๑.๓ ค่าพันธุ์ยางพารา (ปลูก/ซ่อม) พืชคลุมดิน	๒,๓๔๙.๗๔	
๑.๔ ค่าอุปกรณ์การเกษตรและสารเคมีทางการเกษตร	๒,๑๓๔.๗๐	
๑.๕ ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	๔๗๐.๐๐	
๑.๖ ค่าเดินทาง	๒๙๐.๒๒	
๑.๗ ค่าน้ำและค่าไฟฟ้า	๒๐๐.๒๒	
๒.ช่วงยางพาราให้ผลผลิต	๓๓,๔๔๖.๗๐	๑๒.๓๒
๒.๑ ค่าปุ๋ยบำรุง	๑๕,๙๒๖.๒๘	
๒.๒ ค่าสารเคมีทางการเกษตร	๓,๕๕๕.๔๑	
๒.๓ ค่าจ้างแรงงานจัดการสวน	๙,๗๒๔.๕๗	
๒.๔ ค่าซ่อมอุปกรณ์การเกษตร	๔,๒๔๐.๔๔	
๒.๕ ค่ากรีดยางพาราและทำยางแผ่นดิบ	๑๘๐,๒๕๗.๙๕	๖๖.๓๘
๒.๕.๑ ค่าอุปกรณ์กรีดยางพาราและเก็บน้ำยางสด	๓,๗๕๘.๕๕	
๒.๕.๒ ค่าโรงเรือนอุปกรณ์ทำยางแผ่นดินและวัสดุสิ้นเปลือง	๑๒,๖๔๑.๕๓	
๒.๕.๓ ค่าจ้างแรงงานกรีดยางพาราและทำยางแผ่นดิบ	๑๖๓,๔๗๗.๖๒	

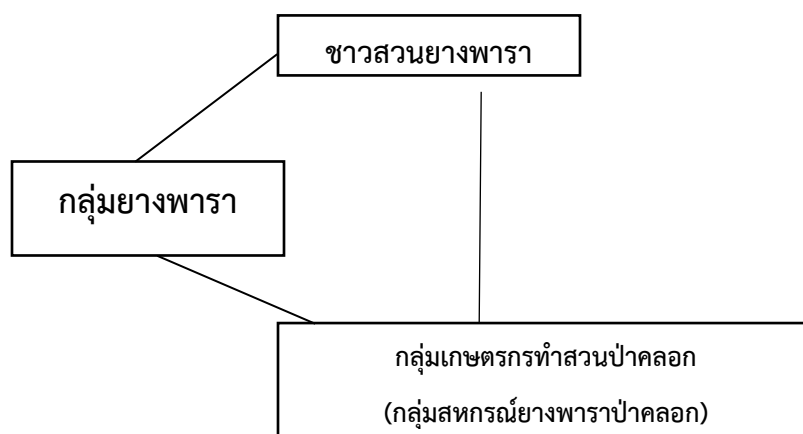
รายการ	นอกเขตชลประทาน	ร้อยละ
	ต้นทุน (บาท/ไร่)	
๒.๖ ค่าน้ำและค่าไฟฟ้า	๓๘๐.๒๕	
๓. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๒๔,๓๕๐.๘๒	๘.๙๗
๓.๑ ค่าใช้ที่ดินและภาษีที่ดิน	๑๕,๙๖๖.๓๕	
๓.๒ ค่าเสียโอกาสของเงินทุน	๕๕๗.๔๙	
๓.๓ ค่าขนส่ง	๗,๘๒๖.๙๘	
๔. รวม	๒๗๑,๕๔๔.๖๕	๑๐๐
๕. ผลผลิตยางแผ่นดิบเฉลี่ย (กก./ไร่/ปี)	๔.๕๗๓.๗๗	

(ที่มา : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ; พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

แผนภูมิแสดงเส้นทางวิถีตลาดยางพาราอำเภอกะทู้

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิถีการตลาดสวนยางพารา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้ : พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๑ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบลกะทู้ จำนวน ๑ แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๕๗๗ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๑ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์กรความรู้โดดเด่น
๑	๖	กะทู้	Smart Farmer	ยางพารา และเกษตรผสมผสาน

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๕ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกะทู้
แปลงใหญ่	๑	แปลงใหญ่ยางพาราตำบลกะทู้
วิสาหกิจชุมชน	๑	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ยางพาราอำเภอกะทู้

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๖ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ายางพารา อำเภอกะทู้

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่ (๘,๙๗๕.๕๓ ไร่) อยู่ใน เขตที่ไม่เหมาะสม (N) ตามเกณฑ์กรมพัฒนา ที่ดิน	มีการจัดการสวนแบบ ขั้นบันไดในพื้นที่ลาดเท และมีการปลูกพืชแซม เช่น สับปะรด กล้วย ในช่วง ๓ ปีแรก	มีแหล่งรับซื้อ ผลผลิตในพื้นที่หมู่ ที่ ๖ ตำบลกะทู้ จำนวน ๑ แห่ง
	ปัญหา Pain point	พื้นที่ปลูกทับซ้อนกับเขต ความเหมาะสมต่ำ ทำ ให้ผลผลิตต่อไร่ไม่เต็ม ศักยภาพ และมีความ เสี่ยงจากลมแรง	พื้นที่ปลูกในอำเภอกะทู้ ส่วนใหญ่เป็นที่เนินหรือ ควน เสี่ยงต่อการชะ ล้างพังทลายของหน้า ดินจากฝนที่ตกชุก	แหล่งรับซื้อในพื้นที่ เชิงพาณิชย์มีจำกัด เนื่องจากกะทู้เป็น พื้นที่ท่องเที่ยว สำคัญ
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้ระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์ (Agri-Map) เพื่อบริหารจัดการโซนนิ่ง และปรับปรุงบำรุงดินใน พื้นที่ไม่เหมาะสม	ส่งเสริมการปลูกพืช ตระกูลถั่วคลุมดินเพื่อ รักษาความชื้นและ ป้องกันการชะล้าง	พัฒนาระบบขนส่ง ไปยังกลุ่มสหกรณ์ ยางพาราป่าคลอก เพื่อเพิ่มช่องทาง ระบายสินค้า
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกร ๕๗๗ ราย มี Smart Farmer ต้นแบบ ๑ ราย ที่มีความ เชี่ยวชาญด้านเกษตร ผสมผสาน	มีการรวมกลุ่มใน รูปแบบแปลงใหญ่และ วิสาหกิจชุมชนแปลง ใหญ่อยางพาราตำบลกะ ทู้	ถ่ายทอดองค์ ความรู้จาก เกษตรกรต้นแบบสู่ สมาชิกรายอื่นเพื่อ ลดต้นทุนและทำ เกษตรผสมผสาน
	ปัญหา Pain point	ต้นทุนค่าจ้างแรงงานใน การจัดการสวนช่วงยัง ไม่ให้ผลผลิตสูงถึง ๑๓,๕๒๒ บาทต่อไร่	ค่าจ้างแรงงานกรีดยาง และทำแผ่นดินสูงที่สุด ในโครงสร้างต้นทุน (ร้อยละ ๖๖.๓๘)	ใช้การบริหาร จัดการแบบกลุ่ม (แปลงใหญ่) เพื่อ เพิ่มอำนาจต่อรอง ในการจัดซื้อปัจจัย การผลิตและการจัดการ แรงงาน

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ถ่ายทอดองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบสู่สมาชิกรายอื่นเพื่อลดต้นทุนและทำเกษตรผสมผสาน	เกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ห่างไกลอาจเข้าถึงข้อมูลราคากลางได้ยาก	ใช้ Application ติดตามราคา ยางพาราแบบ Real-time ของการยางแห่งประเทศไทย (กยท.)
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ใช้พันธุ์ยางแนะนำ เช่น RRIT ๒๕๑, PB ๒๓๕ เน้นพันธุ์ทนโรคใบร่วงและเส้นดำ	ผลิตภัณฑ์หลักคือยางแผ่นดิบ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในภาพรวมอยู่ที่ ๑๑๑.๐๓ กก. (รวม ๓ ตำบล)	สินค้าส่วนใหญ่ถูกส่งเข้าสู่ระบบสหกรณ์และโรงงานแปรรูป
	ปัญหา Pain point	ประสบปัญหาโรคจากเชื้อไฟทอปโทราและแมลงศัตรู เช่น ปลวกและหนอนทราย	ผลผลิตต่อไร่ในตำบลกะทู้ค่อนข้างต่ำ (๒๕.๑๑ กก.) เมื่อเทียบกับตำบลกมลา (๕๓.๒๔ กก.)	มูลค่าเพิ่มของยางแผ่นดิบผันผวนตามราคากลางในตลาดโลก
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมการใช้ชุดตรวจโรคพืชเบื้องต้น และใช้สารเคมีกำจัดแมลง (เช่น ฟลูราดาน) ตามหลักวิชาการ	ปรับปรุงสูตรปุ๋ยให้เหมาะสมตามชนิดดิน (๖ สูตร) และใช้ระบบการกรีดยางที่เหมาะสม (เช่น วันเว้นสองวัน)	ส่งเสริมการแปรรูปเบื้องต้นเพื่อเพิ่มคุณภาพยางแผ่นให้ได้มาตรฐานชั้น ๑ หรือ ๒ เพื่ออัพเกรดราคา

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าทุเรียนพื้นเมือง

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[✓] น้ำฝน [] ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

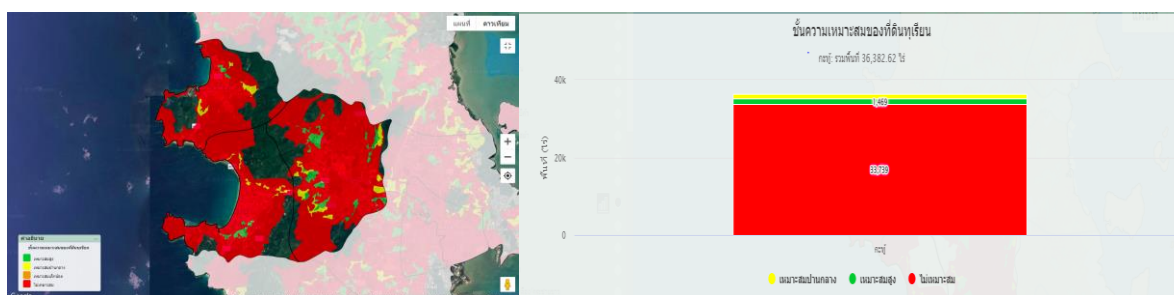
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกทุเรียน (ไร่)			
	เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
อำเภอกะทู้	๑,๔๖๙.๑๔	๑,๑๗๔.๐๕	๓๓,๗๓๙.๔๒	๓๖,๓๘๒.๖๔

(ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ภาพที่ ๑๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน อำเภอกะทู้

(ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒) พื้นที่ปลูกทุเรียน

ตารางที่ ๓๘ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตทุเรียน

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
กะทู้	๖๕	๒๗๑.๔๕	๒๖๐.๗๙	๑๐๐	๐.๓
ป่าตอง	๖๕	๑๐๖.๙๓	๘๒.๙๓	๒๕	๐.๓
กมลา	๑๒๒	๓๘๑.๙๔	๓๔๕.๑๙	๑๒๐	๐.๓
รวม	๒๕๐	๗๖๐.๓๑	๖๘๘.๙๑	๒๔๕	

(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร , พ.ศ. ๒๕๖๘)

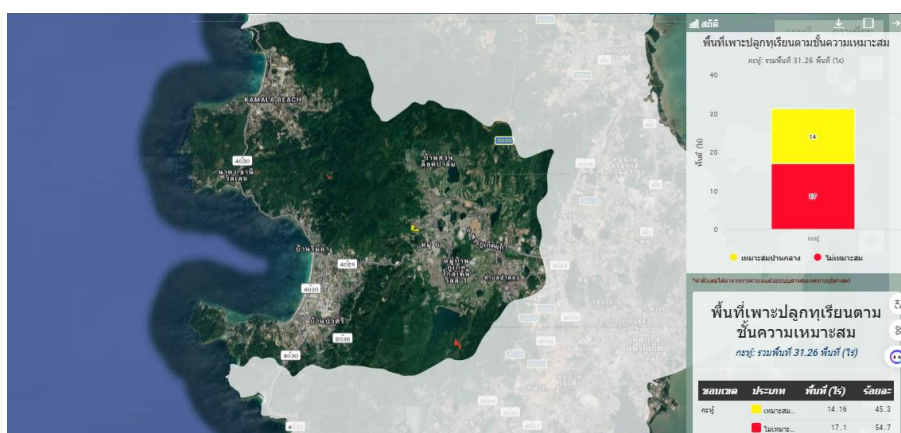
ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียน (พื้นที่ปลูกจริง)
(ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

๓) พื้นที่ปลูกทุเรียนตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๙ แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียนตามระดับชั้นความเหมาะสม สำหรับปลูกทุเรียน อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกทุเรียน (ไร่)			
	เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
อำเภอกะทู้	-	๑๔	๑๗	๓๑

(ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียนตามระดับชั้นความเหมาะสม
(ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) การใช้พันธุ์ดี

พื้นที่อำเภอกะทูนิยมปลูกทุเรียน ๑. พันธุ์พื้นเมือง ๒. พันธุ์ส่งเสริมการค้า

๒) การเตรียมดิน สภาพที่เหมาะสมกับการปลูกที่เหมาะสมคือ ดินต้องมีความอุดมสมบูรณ์สูง มีการระบายน้ำดี หน้าดินลึกกว่า ๕๐ เซนติเมตร มีค่า pH อยู่ระหว่าง ๕.๕ - ๖.๕ จึงนิยมนำดินไปตรวจวิเคราะห์เพื่อใส่สารปรับปรุงบำรุงดินให้มีความเหมาะสมต่อการปลูก

๓) การปลูก นิยมปลูกระยะ ๑๐ * ๑๒ เมตร หรือปลูกตามหัวไร่ปลายสวน

๔) ระบบการให้น้ำ ส่วนใหญ่ไม่มีระบบการให้น้ำในแปลง

๕) การดูแลรักษา เกษตรกรปลูกไม้ผลหลายชนิดปะปนกัน การดูแลรักษาจึงกระทำพร้อมกันช่วงแรกของการปลูกจะมีการให้น้ำ เมื่อตั้งตัวได้จะอาศัยน้ำฝน

๖) การใส่ปุ๋ย ในปัจจุบันมีการใส่ปุ๋ยคอกในระยะเริ่มปลูกและใส่ปุ๋ยเคมี ในระยะต่อมาเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๗๐ ของผู้ปลูกทั้งหมด ปุ๋ยเคมีที่ใช้ส่วนใหญ่ สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ และ ๑๓-๑๓-๑๓

๗) การเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวมักอยู่ในช่วง มิ.ย. - ก.ค. ของทุกปี

๘) การใช้สารเคมี การใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชร้อยละ ๖๐ ของเกษตรกรผู้ปลูกทั้งหมดส่วนการกำจัดวัชพืชใช้ ๒ วิธีรวมกัน คือ ใช้สารเคมีและวิธีกล

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอกะทูนิยมปลูกทุเรียน ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ทุเรียน					←	→	▽					
					△	←	→					

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอกะทูน, พ.ศ.๒๕๖๗)

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกทุเรียนในอำเภอกะทูน จังหวัดภูเก็ต

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

อำเภอกะทูน มีต้นทุนการผลิต ๕,๙๙๐ บาท

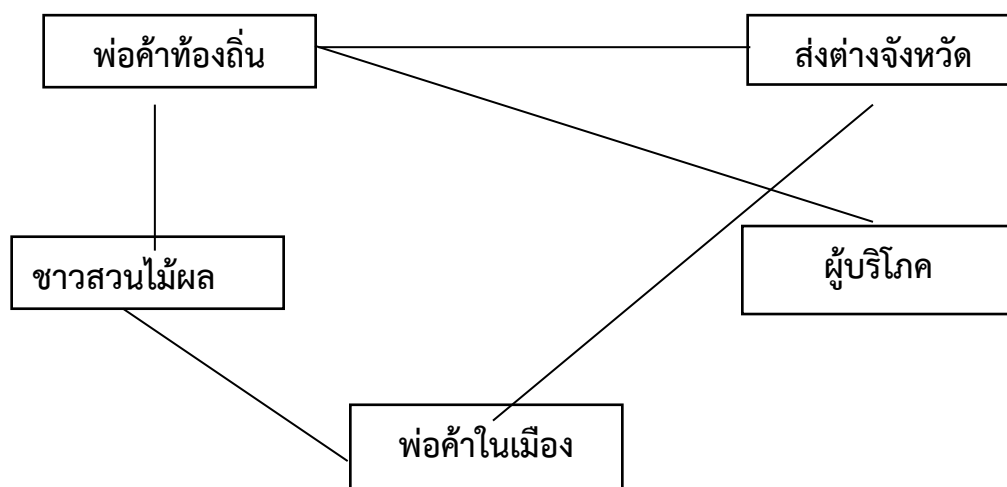
ตารางที่ ๔๐ แสดงต้นทุนการผลิตทุเรียน อำเภอกะทูน จังหวัดภูเก็ต ปี ๒๕๖๘

รายการ	ต้นทุนการผลิต/ไร่
๑. ค่าต้นพันธุ์	๒,๖๐๐
๒. ค่าปุ๋ย	๑,๒๐๐
๓. ค่าสารเคมี	๗๔๐
๔. ค่าแรงงาน	๑,๕๕๐
รวม	๖,๐๙๐

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอกะทูน, พ.ศ.๒๕๖๘)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

ภาพที่ ๑๕ แผนผังแสดงวิธีการตลาดไม้ผล อำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะกู่, พ.ศ.๒๕๖๘)

(๓) แหล่งรับซื้อผลผลิต

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๕ แห่ง

- อยู่ที่หมู่ที่ ๑ ตำบลเกาะกู่ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ที่หมู่ที่ ๖ ตำบลเกาะกู่ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ที่หมู่ที่ ๖ ตำบลกมลา จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ที่หมู่ที่ ๓ ตำบลกมลา จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ที่หมู่ที่ ๐ ตำบลป่าตอง จำนวน ๑ แห่ง

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๒๕๐ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๓ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๑ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๕	เกาะกู่	Smart Famer	เกษตรผสมผสาน
๒	๐	ป่าตอง	อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน	เกษตรผสมผสาน
๓	๑	กมลา	Smart Famer	เกษตรผสมผสาน

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะกู่, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๔๒ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกะทู้
วิสาหกิจชุมชน	๓	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ยางพาราอำเภอกะทู้, วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบางหวาน, วิสาหกิจชุมชนทุเรียนยิ้ม

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๔๓ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าทุเรียนพื้นเมือง อำเภอกะทู้

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	มีพื้นที่ปลูกจริง ๗๖๐.๓๑ ไร่ กระจายใน ต.กมลา, ต.กะทู้ และ ต.ป่าตอง ส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ถึง ๑๗ ไร่ จากพื้นที่สำรวจ ๓๑ ไร่	มีแหล่งรับซื้อผลผลิต กระจายตัว ๕ แห่ง ในทั้ง ๓ ตำบล	จำหน่ายให้พ่อค้า ท้องถิ่น พ่อค้าในเมือง และผู้บริโภค โดยตรง
	ปัญหา Pain point	พื้นที่ศักยภาพสูง (S๑) มีมากถึง ๑,๔๖๙ ไร่ แต่ยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์เต็มที่	แหล่งรวบรวมสินค้ายังเป็นลักษณะจุดรับซื้อย่อยตามหมู่บ้าน	การกระจายสินค้ายังกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดและส่งต่างจังหวัดบางส่วน
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมการขยายพื้นที่ปลูกในเขต S๑ และ S๒	พัฒนาจุดรวบรวมสินค้าให้เป็นศูนย์กระจายสินค้าเกษตรระดับอำเภอ	เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ป่าตองและกมลา
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกร ๒๕๐ ราย มี Smart Farmer และอาสาสมัครเกษตรต้นแบบ ๓ ราย	มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๓ แห่ง และ ศพก. ๑ แห่ง	พ่อค้าท้องถิ่นและพ่อค้าในเมืองเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก
	ปัญหา Pain point	ส่วนใหญ่ปลูกแบบผสมผสานตามหัวไร่ปลาย	การรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาหรือแปรรูปยังไม่เข้มแข็ง	เกษตรกรขาดทักษะการตลาดออนไลน์

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
		สวน ขาดการจัดการแบบ มีอาชีวะ		และสื่อสารอัตลักษณ์ ทุเรียนพื้นเมือง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้กลไก ศพก. และ วิสาหกิจชุมชนทุเรียนอ้อม ในการถ่ายทอดความรู้	ยกระดับกลุ่มวิสาหกิจฯ ให้เป็นผู้ประกอบการ เกษตร (Agri- Entrepreneur)	อบรมการตลาด ดิจิทัลและการสร้าง แบรนด์ "ทุเรียน พื้นเมืองกะทู้"
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ผลผลิตรวม ๒๔๕ ตัน/ปี เฉลี่ย ๐.๓ ตันต่อไร่ ต้นทุน การผลิต ๖,๐๙๐ บาท/ไร่	ผลผลิตออกสู่ตลาดช่วง เดือน มิ.ย. – ก.ค.	นันทขายผลสด
	ปัญหา Pain point	ส่วนใหญ่ไม่มีระบบให้น้ำ (พึ่งพาน้ำฝน) และขาดการ คัดเกรดมาตรฐาน	สินค้าออกพร้อมกัน จำนวนมากในช่วงฤดูกาล ทำให้ราคาผันผวน	ขาดการแปรรูปเพื่อ สร้างมูลค่าเพิ่มจาก ทุเรียนพื้นเมือง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมระบบน้ำในแปลง และมาตรฐาน GAP	ใช้ App/Tech ในการ พยากรณ์ผลผลิตและวางแผน การจัดการหลังการ เก็บเกี่ยว	พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากทุเรียน พื้นเมืองเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้ามะพร้าว

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[☒] น้ำฝน [] ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

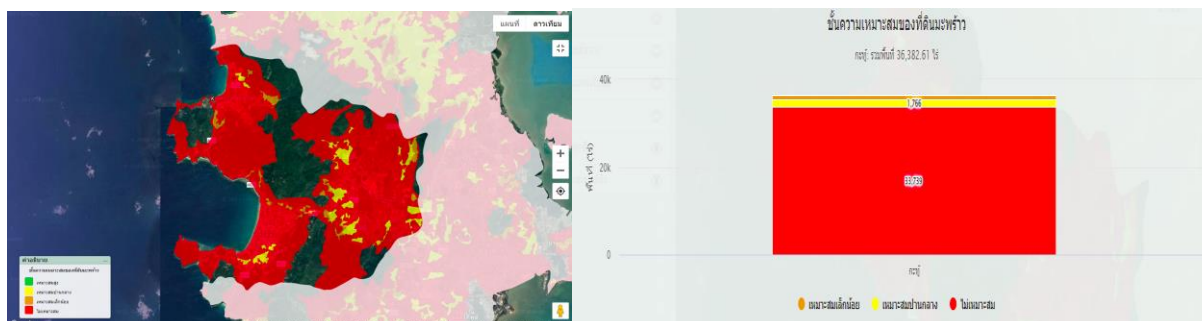
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๔๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะพร้าว อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

อำเภอกะทู้	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะพร้าว ๓๖,๓๘๒.๖๑ (ไร่)			
	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวม	๑,๗๖๖.๔๒	๘๗๘.๗๘	๓๓,๗๓๗.๔๑	๓๖,๓๘๒.๖๑

(ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๙)

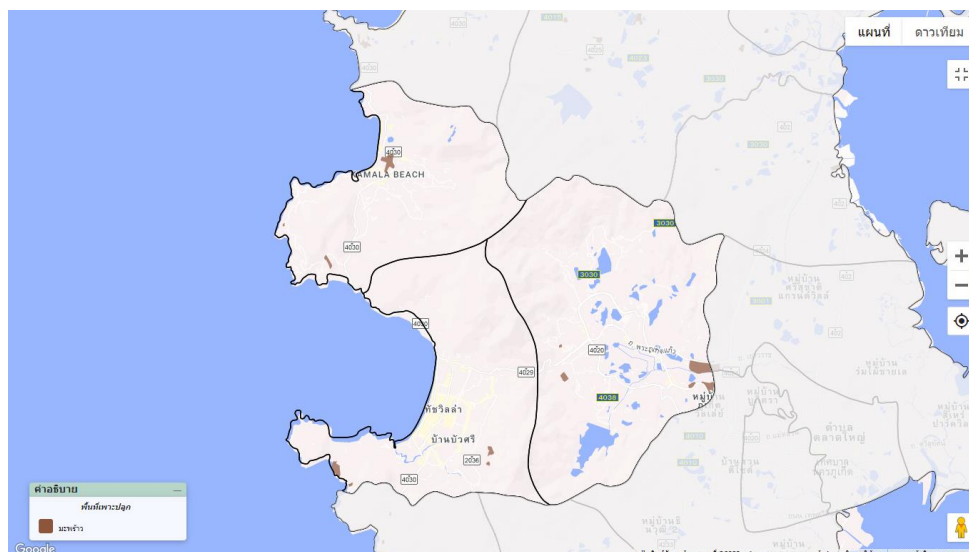
ภาพที่ ๑๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะพร้าว อำเภอกะทู้
(ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒) พื้นที่ปลูกมะพร้าว

ตารางที่ ๔๕ แสดงครัวเรือน พื้นที่ปลูก และผลผลิตมะพร้าว อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
กะทู้	๑๐	๒๓.๗๕	๒๓	๙	๐.๓
ป่าตอง	๑๗	๓๖.๙๘	๑๒.๕	๔.๕	๐.๓
กมลา	๔	๙.๕	๙	๓	๐.๓
รวม	๓๑	๗๐.๒๓	๔๔.๕	๑๖.๕	

(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร , พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอกะทู้.

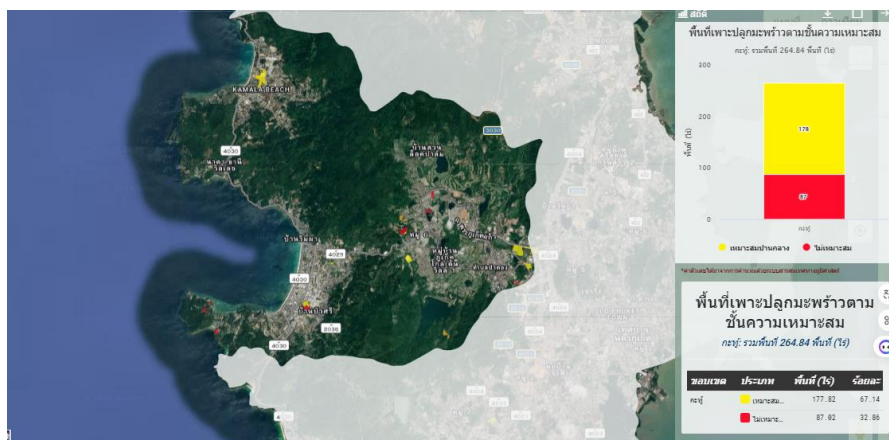
(ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๓) พื้นที่ปลูกมะพร้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๔๖ แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

อำเภอกะทู้	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะพร้าว ๒๖๔.๘๔ (ไร่)			
	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอกะทู้	-	๑๗๗.๘๒	๘๗.๐๒	๒๖๔.๘๔

(ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ภาพที่ ๑๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- ๑) การใช้พันธุ์ดี พันธุ์มะพร้าวเดิมเป็นมะพร้าวแกง ต่อมาได้มีการคัดพันธุ์และเริ่มการปลูกมะพร้าวน้ำหอมและน้ำหวานเพิ่มขึ้นหลังจากธุรกิจท่องเที่ยวขยายตัว
- ๒) ระยะปลูก การระยะปลูก ๙ x ๙ สำหรับมะพร้าวแกง ระยะ ๖ x ๖ เมตร สำหรับมะพร้าวบริโภคผลอ่อน
- ๓) การดูแลรักษา เกษตรกรมีการปรับปรุงสวนน้อยมาก มีเพียงการกำจัดวัชพืชเพียงอย่างเดียว
- ๔) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ใส่ปุ๋ยเคมี และมีบางพื้นที่ทำการเลี้ยงสัตว์แล้วใช้มูลสัตว์ใส่ต้นมะพร้าว หากใช้ปุ๋ยเคมี นิยมใช้สูตร ๑๓-๑๓-๒๑
- ๕) การป้องกันและกำจัดแมลงศัตรู การใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูน้อย

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอกะทู้ มีการปลูกมะพร้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มะพร้าว	←				△	▽						→
สัญลักษณ์	↔ ช่วงฤดูปลูก				△ ปลูกสูงสุด							
	↔ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว				▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด							

ภาพที่ ๑๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะพร้าวอำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ.๒๕๖๕)

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

อำเภอกะทู้ มีต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ย ๕,๓๔๐ บาท ปี ๒๕๖๙

ตารางที่ ๔๗ แสดงต้นทุนการผลิต ปี ๒๕๖๕ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

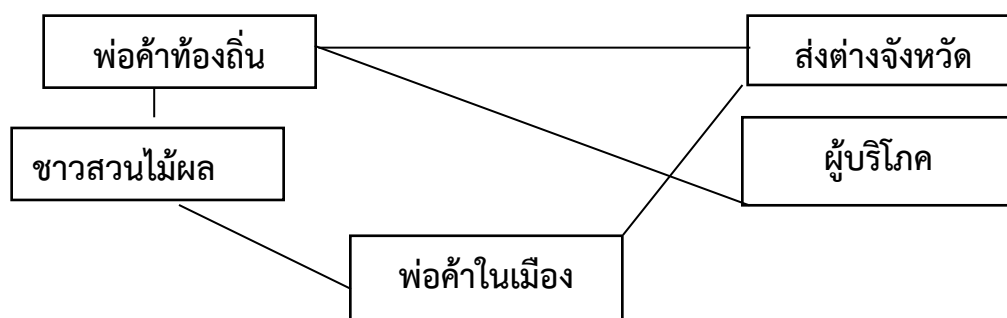
รายการ	ต้นทุนการผลิต/ไร่
ค่าต้นพันธุ์	๒,๐๐๐
ค่าปุ๋ย	๑,๖๐๐
ค่าสารเคมี	๗๔๐
ค่าแรงงาน	๑,๐๐๐
รวม	๕,๓๔๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

การตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

ภาพที่ ๒๐ แสดงวิธีการตลาดไม้ผล อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๕ แห่ง

- อยู่ที่บ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลกะทู้ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ที่บ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลกะทู้ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ที่บ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลกมลา จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ที่บ้านหมู่ที่ ๓ ตำบลกมลา จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ที่บ้านหมู่ที่ ๐ ตำบลป่าตอง จำนวน ๑ แห่ง

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๓๑ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๒ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๘ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๖	กะทู้	Smart Famer	การจัดการสวนมะพร้าว
๒	๖	กะทู้	Smart Famer	การจัดการสวนมะพร้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๔๙ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ามะพร้าว อำเภอกะทู้

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	มีพื้นที่ปลูกจริง ๗๐.๒๓ ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตไม่เหมาะสม (N) และเหมาะสมน้อย (S๓) อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก	มีแหล่งรับซื้อผลผลิตกระจายในพื้นที่ ๕ แห่ง (กะทู้, กมลา, ป่าตอง)	ตลาดหลักคือพ่อค้าท้องถิ่นและผู้บริโภคในเมืองท่องเที่ยว (ป่าตอง, กมลา)
	ปัญหา Pain point	พื้นที่ศักยภาพ (S๒) มีน้อยมาก และส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามหลัก Agri-Map	สถานที่รวบรวมผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในระดับหมู่บ้าน ยังไม่มีศูนย์กระจายสินค้าขนาดใหญ่	พื้นที่จำกัดเนื่องจาก การขยายตัวของภาคธุรกิจท่องเที่ยว
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) วางผังการปลูกในพื้นที่ที่เหมาะสม (S๒) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต	พัฒนา Application รวบรวมพิกัดแหล่งรับซื้อ (Market Mapping) เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงได้ง่ายขึ้น	เชื่อมโยงฐานข้อมูลการผลิตกับความต้องการของกลุ่มโรงแรม/ร้านอาหาร

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
				ในพื้นที่ (B๒B Platform)
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	มีเกษตรกร ๓๑ ราย มีเกษตรกรต้นแบบ (Smart Farmer) ๒ ราย ใน ต.กะทู้	พ่อค้าท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทหลักในการรวบรวมผลผลิต	ผู้บริโภคมีความต้องการมะพร้าว น้ำหอม/น้ำหวาน เพิ่มขึ้นตามการโตของท้องถิ่น
	ปัญหา Pain point	เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดการปรับปรุงบำรุงสวน (ใส่ปุ๋ย/ดูแลน้อย)	ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็งในการต่อรองราคา	เกษตรกรบางส่วนยังปลูกมะพร้าวแบบดั้งเดิม ไม่ตรงความต้องการตลาดใหม่
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้ Smart Farmer เป็นศูนย์กลางถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อ Digital หรือคลิปวิดีโอสั้นเกี่ยวกับการจัดการสวน	ส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และใช้ App บริหารจัดการกลุ่มเพื่อวางแผนการผลิตร่วมกัน	อบรมทักษะการตลาด Digital และการสร้าง Content ประชาสัมพันธ์สินค้าอัตลักษณ์พื้นที่
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ผลผลิตเฉลี่ย ๐.๓ ตัน/ไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย ๕,๓๔๐ บาท/ไร่	ผลผลิตส่วนใหญ่จำหน่ายเป็นผลสด (มะพร้าว บริโภคผลอ่อน)	ส่งจำหน่ายทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด
	ปัญหา Pain point	ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำ และต้นทุนค่าพันธุ์/ปุ๋ยสูง	ขาดการแปรรูปเบื้องต้นเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า	สินค้าขาดมาตรฐานการรับรอง (เช่น GAP) ทำให้เข้าสู่ตลาด Premium ได้ยาก
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	นำเทคโนโลยีการคัดเลือกสายพันธุ์ (มะพร้าวน้ำหอม) ที่ตลาดต้องการมาทดแทนพันธุ์เดิม	ส่งเสริมเทคโนโลยีการยืดอายุการเก็บรักษา (Shelf-life extension) เพื่อส่งขายได้ไกลขึ้น	ใช้ระบบ Traceability (QR Code) เพื่อตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิต สร้างความเชื่อมั่นให้ นทท.

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตยางพาราในพื้นที่จำกัดและลดต้นทุนแรงงานอย่างยั่งยืน (Kathu Smart Rubber Model)
๒. ชื่อแผนงาน	ขับเคลื่อนสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในการแข่งขันของจังหวัดภูเก็ต
๓. แนวทางการพัฒนา	การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแก้ไขปัญหาพื้นที่เกษตรไม่เหมาะสม
๔. หลักการและเหตุผล	อำเภอกะทู้มีครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ๕๗๗ ราย บนพื้นที่ปลูกรวม ๘,๒๔๓ ไร่ อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์แผนที่ความเหมาะสม (Agri-Map) พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ถึง ๘,๙๗๕.๕๓ ไร่ ถูกจัดอยู่ในเกณฑ์ไม่เหมาะสม (N) สำหรับการปลูกยางพารา ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ในบางพื้นที่ เช่น ตำบลกะทู้ ต่ำเพียง ๒๕.๑๑ กิโลกรัม ประกอบกับโครงสร้างต้นทุนการผลิตมีค่าจ้างแรงงานกรีดยางและทำแผ่นสูงถึง ๑๖๓,๔๗๗.๖๒ บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๖.๓๘ ของต้นทุนทั้งหมด นอกจากนี้เกษตรกรยังประสบปัญหาแล้งศัตรูพืช เช่น ปลวกและหนอนทรายกินรากยาง จึงจำเป็นต้องมีโครงการเพื่อแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างนี้
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มผลผลิตยางพาราต่อไร่ในพื้นที่ไม่เหมาะสมด้วยการบริหารจัดการธาตุอาหารตามค่าวิเคราะห์ดิน ๒. เพื่อลดต้นทุนแรงงานการผลิตยางแผ่นดิบด้วยการจัดการระบบกริดที่เหมาะสม ๓. เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันกำจัดศัตรูพืชในสวนยางอย่างมีประสิทธิภาพ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ผลผลิตยางพาราเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ๒. ต้นทุนค่าแรงงานในการจัดการสวนและเก็บเกี่ยวลดลงร้อยละ ๑๕ ๓. เกษตรกรร้อยละ ๘๐ ในพื้นที่เป้าหมายมีความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยตามสูตรที่เหมาะสมกับชนิดดิน
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ปลูกยางพาราในตำบลกะทู้ กมลา และป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต
๘. กิจกรรมหลัก	๑. กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพ: อบรมการใช้ปุ๋ย ๖ สูตรตามอายุและชนิดดิน (ดินร่วน/ดินทราย) และการปรับปรุงดินในพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

	๒. กิจกรรมลดต้นทุนและสร้างรายได้เสริม: สาธิตการปลูกพืชแซม (สับปะรด, กล้วย) ในช่วง ๓ ปีแรก และการใช้ระยะปลูกที่เหมาะสม (เช่น ๓x๗ หรือ ๓x๘ เมตร) ๓. กิจกรรมจัดการศัตรูพืชเชิงรุก: อบรมวิธีการกำจัดปลวกและหนอนทราย ด้วยวิธีผสมผสานและการใช้สารเคมีอย่างปลอดภัย ๔. กิจกรรมพัฒนาเครือข่าย: ยกระดับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและแปลงใหญ่ ยางพาราตำบลกะทู้ให้เป็นศูนย์กลางการจัดการแรงงานร่วมกัน
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้ (หน่วยงานหลัก) ร่วมกับ การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดภูเก็ต
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ปีงบประมาณ (ตุลาคม ๒๕๗๐ - กันยายน ๒๕๗๑)
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท งบประมาณจังหวัดภูเก็ต
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกร ๓๐ รายได้รับการถ่ายทอดความรู้ ๒. แปลงสาธิตการจัดการพื้นที่ไม่เหมาะสมจำนวน ๓ แห่ง (ตำบลละ ๑ แห่ง)
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นจากการลดต้นทุนค่าแรงงาน ๒. สวนยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสมได้รับการดูแลที่ถูกต้อง ทำให้อายุการกรีดยืนยาวขึ้น ๒๕-๓๐ ปี

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับมาตรฐานการผลิตทุเรียนพื้นเมืองกะทู้สู่มาตรฐาน GAP เพื่อความปลอดภัยและมูลค่าเพิ่ม
๒. ชื่อแผนงาน	ขับเคลื่อนสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในการแข่งขันของจังหวัดภูเก็ต
๓. แนวทางการพัฒนา	การยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและส่งเสริมการแปรรูปเพื่อการท่องเที่ยว
๔. หลักการและเหตุผล	ในปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสำคัญกับสุขภาพและมาตรฐานความปลอดภัยมากขึ้น ขณะที่ทุเรียนพื้นเมืองอำเภอกะทู้มีต้นทุนการผลิตอยู่ที่ ๖,๐๙๐ บาท/ไร่ และมีการใช้สารเคมีสูงถึงร้อยละ ๖๐ อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ (๒๕๐ ราย) ยังปลูกแบบอาศัยน้ำฝนและขาดการดูแลอย่างเป็นระบบ เพื่อลดช่องว่างการกีดกันทางการค้าและเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค เกษตรกรจึงจำเป็นต้องพัฒนาการผลิตให้เข้าสู่ระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตทุเรียนอย่างมีระบบ ลดต้นทุน และจัดการศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๒. เพื่อให้ได้ผลผลิตทุเรียนที่ปลอดภัยจากการปนเปื้อนสารเคมีและศัตรูพืช ๓. เพื่อผลักดันให้เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เป็นที่ยอมรับของตลาด
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในอำเภอกะทู้ไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย เข้ารับการอบรม และมีความรู้เพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๘๐) ๒. จำนวนเกษตรกรที่ยื่นขอรับการรับรองมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ ๒๐ ของผู้เข้าอบรม
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ปลูกทุเรียนในตำบลกะทู้ (๒๗๑ ไร่), ตำบลกมลา (๓๘๑ ไร่) และตำบลป่าตอง (๑๐๖ ไร่)
๘. กิจกรรมหลัก	๑. รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรจากทั้ง ๓ ตำบล รวมถึง Smart Farmer ต้นแบบ ๒. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องมาตรฐาน GAP การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง และเทคโนโลยีการผลิต ๓. กิจกรรมศึกษาดูงาน ณ ศพก. อำเภอกะทู้ หรือแปลงเกษตรกรต้นแบบ
๙. หน่วยงานดำเนินการ	๑. สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้ ๒. เทศบาลเมืองกะทู้ ๓. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบก.)
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ปีงบประมาณ (สอดคล้องกับปฏิทินการผลิตช่วงเดือนมกราคม - กรกฎาคม)

๑๑. งบประมาณ	๓๐,๐๐๐ บาท (แหล่งที่มา: งบประมาณท้องถิ่น/งบจังหวัด)
๑๒. ผลผลิต (Output)	เกษตรกร/ประชาชน จำนวน ๓๐ ราย ได้รับความรู้และทักษะการปลูกพืช ปลอดภัยตามหลัก GAP
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนิน โครงการ (Outcome)	เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในแปลงเพื่อผลิตทุเรียนที่ปลอดภัย มี มาตรฐานรับรอง ช่วยให้จำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้นและสามารถขยาย ผลสู่เกษตรกรรายอื่นในพื้นที่ได้

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมและพัฒนากิจการผลิตสินค้าเกษตร เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว
๒. ชื่อแผนงาน	ขับเคลื่อนสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในการแข่งขันของจังหวัดภูเก็ต
๓. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมเกษตรอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น
๔. หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน และยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยเชื่อมโยงนโยบาย รัฐบาล และประเด็นการพัฒนาของจังหวัด การพัฒนาสู่เมืองเศรษฐกิจที่ ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและบริการมูลค่าสูงระดับนานาชาติ (Value based economy and high value service) แผนงาน ขับเคลื่อน เศรษฐกิจชุมชนและสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในการแข่งขันของจังหวัด ภูเก็ต จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก มีประวัติศาสตร์มายาวนาน และมีประเพณี วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะ ซึ่งเป็นโอกาสของเกษตรกรในการผลิตอาหารรองรับการบริโภค ของนักท่องเที่ยว ในด้านการเกษตรจังหวัดภูเก็ตมีพืชเศรษฐกิจที่เป็นอัต ลักษณ์และโดดเด่น เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในท้องถิ่นและเป็นที่ยอมรับ ของชาวต่างชาติ คือ สับปะรดภูเก็ตทุเรียน นอกจากนี้ยังมีพืชอัตลักษณ์ พื้นที่ถิ่นที่สำคัญ อื่นๆ เช่น ส้มควาย และมะนาวเหลือง แต่ในปัจจุบัน พื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดภูเก็ตลดลงอย่างต่อเนื่อง เหลือเพียง ๘๗,๔๑๗ ไร่ เนื่องจากการปรับพื้นที่ไปสู่ภาคบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีผลตอบแทนที่สูงกว่า ทำให้ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรไม่เพียงพอ กับความต้องการของผู้บริโภค อำเภอกะทู้แม้จะมีพื้นที่ทำการเกษตรเพียง ๑๒,๐๒๙ ไร่ และมี เกษตรกร จำนวน ๗๗๙ ครัวเรือน แต่เกษตรกรยังมีความสนใจในการ พัฒนาการผลิตพืชทางเลือกและกิจกรรมการเกษตรอื่นๆ ที่ตอบสนองต่อ การท่องเที่ยว ได้แก่ การปลูกดาหลาและการเลี้ยงชันโรง และดาหลาเป็น เป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่ปลูกได้ทั้งกลางแจ้งและในที่ร่ม ดอกมีสีส้ม สวยงามเป็นเอกลักษณ์ แข็งแรงและอยู่ได้นานเป็นที่ต้องการของตลาด และสามารถปลูกเป็นพืชปลูกแซมระหว่างพืชหลักที่ปลูกอยู่เดิม นอกจาก จะขายดอกดาหลาสด ยังสามารถนำมาแปรรูป และดาหลายังมีสรรพคุณ เป็นพืชสมุนไพร นอกจากนี้การเลี้ยงผึ้งโพรงและชันโรงในจังหวัดภูเก็ตเริ่ม เป็นที่นิยมเพิ่มขึ้นของเกษตรกร เนื่องจากการเลี้ยงชันโรงใช้พื้นที่น้อย ผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด และมีราคาสูง อีกทั้งชันโรงเป็นแมลง ที่ ช่วยการผสมเกสร เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความสมดุล

หัวข้อ	รายละเอียด
	ในระบบนิเวศ ซึ่งผลิตภัณฑ์จากชันโรงและดาหลา เป็นสินค้าที่เป็นที่ต้องการของตลาดและกลุ่มคนที่รักสุขภาพ ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตดาหลาและผึ้งชันโรง เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในอำเภอกะทู้ และพัฒนายกระดับการผลิตให้เป็นสินค้าเศรษฐกิจสำคัญ รวมถึงการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกร เยาวชน และและ ผู้สนใจ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอกะทู้สนับสนุน แผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ต
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรในการเลี้ยงชันโรงสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ๒. เพื่อส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรการปลูกดาหลาสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ๓. เพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพและความสมดุลของระบบนิเวศ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. มีเกษตรกรและผู้สนใจที่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ นำความรู้ไปใช้ในการเพิ่มคุณภาพการผลิต ๒. ผลิตภัณฑ์จากชันโรง อย่างน้อย ๑ ชนิด
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมและการเลี้ยงชันโรง ๙๙,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้ สำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการผลิตดาหลา ๓๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้ สำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐)
๑๑. งบประมาณ	๑๒๙,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรและผู้สนใจ จำนวน ๖๐ ราย ได้รับการอบรม ๒. ผลิตภัณฑ์จากชันโรง อย่างน้อย ๑ ชนิด
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรและผู้สนใจที่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ นำความรู้ ไปใช้ในการเพิ่มคุณภาพการผลิต ๒. เกษตรมีอาชีพเสริมจากผลิตภัณฑ์จากชันโรงและดาหลา ๓. เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพและความสมดุลของระบบนิเวศ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการปลูกและแปรรูปส้มควายเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
๒. ชื่อแผนงาน	ขับเคลื่อนสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในการแข่งขันของจังหวัดภูเก็ต
๓. แนวทางการพัฒนา	การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มพืชสมุนไพร
๔. หลักการและเหตุผล	อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลกมลา เป็นแหล่งปลูก “ส้มควาย” (<i>Garcinia atroviridis</i>) ที่สำคัญและมีชื่อเสียงมาอย่างยาวนาน จนถือได้ว่าส้มควายเป็นพืชอัตลักษณ์ท้องถิ่นและเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่ผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่อย่างแนบแน่น ด้วยเอกลักษณ์เฉพาะตัวของส้มควายในเขตนี้ที่มีผลขนาดใหญ่ เนื้อมาก และรสชาติเปรี้ยวกลมกล่อม ชาวบ้านจึงนิยมปลูกไว้ประจำบ้านเพื่อนำมาใช้ประโยชน์อย่างหลากหลาย ทั้งในด้านคหกรรมศาสตร์ที่ใช้ปรุงอาหารเมนูพื้นเมือง เช่น แกงส้ม แกงเลียง ต้มเนื้อ และต้มปลา รวมถึงการใช้ประโยชน์ทางด้านสมุนไพรตามภูมิปัญญาโบราณ ที่นำส้มควายมาตากแห้งและบดเป็นผงผสมน้ำร้อนเพื่อแช่เท้า ลดอาการปวดเมื่อย เท้าบวม และระงับกลิ่นเท้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในมิติของอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ผลวิจัยทางการแพทย์ยืนยันว่าส้มควายมีสรรพคุณทางยาที่โดดเด่น โดยเฉพาะการช่วยระบบระบายและมีสารสกัดประเภทกรดผลไม้ (AHA) ที่มีคุณสมบัติบำรุงผิวพรรณให้กระจ่างใส ส่งผลให้ส้มควายเป็นที่ต้องการอย่างสูงในตลาดผู้บริโภคกลุ่มคนรักสุขภาพ รวมถึงในอุตสาหกรรมยาและเครื่องสำอางระดับประเทศ เนื่องจากเป็นพืชสมุนไพรธรรมชาติที่ปลอดภัยและไม่มีสารตกค้างในร่างกาย จึงถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงและมีศักยภาพในการสร้างรายได้อย่างมหาศาลให้แก่เกษตรกรในพื้นที่อำเภอกะทู้ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสถานการณ์การปลูกส้มควายในอำเภอกะทู้กำลังประสบภาวะวิกฤต จำนวนต้นส้มควายลดลงอย่างต่อเนื่องจากการขยายตัวของพื้นที่ชุมชนและการขาดการส่งเสริมการปลูกทดแทน ทำให้ผลผลิตมีปริมาณน้อยและไม่สม่ำเสมอ ไม่เพียงพอต่อการป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรมการแปรรูปได้ตลอดทั้งปี หากปล่อยให้สถานการณ์เป็นเช่นนี้ต่อไป อาจส่งผลให้พืชอัตลักษณ์ท้องถิ่นชนิดนี้สูญหายไปจากพื้นที่และทำให้เกษตรกรเสียโอกาสในการสร้างรายได้ ด้วยเหตุนี้ สำนักงานเกษตรอำเภอกะทู้ จึงเห็นควรให้มีการดำเนิน “โครงการส่งเสริมการปลูกและแปรรูปส้มควายเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร” เพื่ออนุรักษ์สายพันธุ์ดั้งเดิม ขยายพื้นที่ปลูก และส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการขยายพันธุ์ รวมถึงการแปรรูปที่ได้มาตรฐาน เพื่อยกระดับส้มควายกะทู้ให้เป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่สร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนอย่างแท้จริง

๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่ออนุรักษ์และขยายพันธุ์ส้มควายในพื้นที่ ๒. เพื่อเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อการแปรรูปตลอดปี ๓. เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและสร้างรายได้ให้เกษตรกร
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกร ๓๐ ราย มีความรู้การปลูกและแปรรูป ๒. มีแปลงสาธิตการปลูก ๑ จุด และผลิตภัณฑ์แปรรูปต้นแบบ
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต
๘. กิจกรรมหลัก	๑. คัดเลือกเกษตรกร ๓๐ ราย ๒. อบรมการขยายพันธุ์และการปลูก ๓. อบรมการแปรรูปส้มควาย (เช่น ทำผลิตภัณฑ์บำรุงผิว) ๔. สนับสนุนต้นพันธุ์และวัสดุปลูก ๕. จัดทำแปลงสาธิต ๑ จุด
๙. หน่วยงานดำเนินการ	๑. สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะกู่ ๒. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ปีงบประมาณ (ก.พ. - ก.ย.)
๑๑. งบประมาณ	๓๐,๐๐๐ บาท (แหล่งที่มา: งบประมาณท้องถิ่น/งบจังหวัด)
๑๒. ผลผลิต (Output)	เกษตรกร ๓๐ รายได้รับปัจจัยการผลิตและองค์ความรู้การปลูก-แปรรูป
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	มีพื้นที่ปลูกและผลผลิตเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์ได้รับการเพิ่มมูลค่า ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เสริมที่มั่นคง

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
๑. โครงการ ยกระดับ ประสิทธิภาพการ ผลิตยางพาราใน พื้นที่จำกัดฯ (Kathu Smart Rubber Model)	งบประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท, วิทยากร, องค์ ความรู้การจัดการ ดินและศัตรูพืช	อบรมการใช้ปุ๋ยตามค่า วิเคราะห์ดิน, สาธิต การปลูกพืชแซม, อบรมจัดการศัตรูพืช, พัฒนาเครือข่าย แรงงานร่วม	เกษตรกร ๓๐ รายได้รับความรู้, มี แปลงสาธิตการ จัดการพื้นที่ไม่ เหมาะสม ๓ แห่ง	เกษตรกรมีรายได้ สุทธิเพิ่มขึ้นจากการ ลดต้นทุนค่าแรงงาน, สวนยางในพื้นที่ไม่ เหมาะสมได้รับการ ดูแลที่ถูกต้อง	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐, ต้นทุนแรงงานลดลง ร้อยละ ๑๕, อายุ การกรีดยางยืนยาว ขึ้นเป็น ๒๕-๓๐ ปี	งบประมาณ จังหวัดภูเก็ต	๒๕๗๑
๒. โครงการ ยกระดับมาตรฐาน การผลิตทุเรียน พื้นเมืองกะทู้สู่ มาตรฐาน GAP	งบประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท, วัสดุฝึกอบรม, แปลงเกษตร ต้นแบบ	คัดเลือกเกษตรกร, อบรมเชิงปฏิบัติการ มาตรฐาน GAP และ การใช้สารเคมี, ศึกษา ดูงาน ณ ศพก.	เกษตรกร ๓๐ รายได้รับความรู้และ ทักษะการปลูกพืช ปลอดภัยตามหลัก GAP	เกษตรกรผลิตทุเรียน ที่ปลอดภัยมี มาตรฐานรับรอง และจำหน่ายได้ใน ราคาสูงขึ้น	เกษตรกรได้รับ ใบรับรอง GAP เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ ๒๐, สร้าง ความเชื่อมั่นและลด การใช้สารเคมีใน พื้นที่	งบประมาณ ท้องถิ่น / งบ จังหวัด	๒๕๗๐
๓. โครงการ ส่งเสริมและ พัฒนาการผลิต	งบประมาณ ๑๒๙,๐๐๐ บาท,	ส่งเสริมการเลี้ยง ชันโรง (๙๙,๐๐๐ บ.),	เกษตรกร ๖๐ รายได้รับการอบรม, มีผลิตภัณฑ์จาก	เกษตรกรมีอาชีพ เสริมและรายได้ เพิ่มขึ้นจาก	เพิ่มความ หลากหลายทาง ชีวภาพและสมดุล	งบประมาณ ท้องถิ่น / งบ จังหวัด	๒๕๖๙

สินค้าเกษตร เพิ่ม มูลค่าทางเศรษฐกิจ เชื่อมโยงการ ท่องเที่ยว	พันธุ์ชั้นโรง, พันธุ์ ดาหลา	ส่งเสริมการผลิตดา หลา (๓๐,๐๐๐ บ.)	ชั้นโรงอย่างน้อย ๑ ชนิด	ผลิตภัณฑ์ชั้นโรงและ ดาหลา	ระบบนิเวศ, ยกระดับเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	แผนงาน จังหวัด)	
๔. โครงการ ส่งเสริมการปลูก และแปรรูปส้ม ควายเพื่อเพิ่มมูลค่า สินค้าเกษตร	งบประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท, ต้น พันธุ์ส้มควาย, วัสดุ ปลูก	อบรมการขยายพันธุ์/ การปลูก, อบรมการ แปรรูปผลิตภัณฑ์บำรุง ผิว, จัดทำแปลงสาธิต	เกษตรกร ๓๐ รายได้รับปัจจัยการ ผลิตและองค์ความรู้, มีแปลงสาธิต ๑ จุด และผลิตภัณฑ์ ต้นแบบ	มีพื้นที่ปลูกและ ผลผลิตเพิ่มขึ้น เพียงพอต่อการแปรร รูป, ผลิตภัณฑ์ได้รับ การเพิ่มมูลค่า	อนุรักษ์สายพันธุ์ส้ม ควายพืชอัตลักษณ์ ท้องถิ่น, เกษตรกรมี รายได้เสริมที่มั่นคง และยั่งยืน	งบประมาณ ท้องถิ่น / งบ จังหวัด	๒๕๗๑

บรรณานุกรม

- ที่ว่าการอำเภอเกาะทุ่ง. ๒๕๖๗. ข้อมูลการปกครองอำเภอเกาะทุ่ง. (อัดสำเนา)
สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะทุ่ง, ๒๕๖๗ ที่ตั้งอาณาเขต ขอบเขตการปกครอง. (อัดสำเนา)
กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๗ ลักษณะภูมิประเทศ. (อัดสำเนา)
กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๖๗ สภาพภูมิอากาศ. (อัดสำเนา)
กรมทางหลวง, ๒๕๖๗ เส้นทางคมนาคม. (อัดสำเนา)
เทศบาลเมืองเกาะทุ่ง. ๒๕๖๗. แผนพัฒนาท้องถิ่น ปี๒๕๖๗. (อัดสำเนา)
โครงการชลประทานภูเก็ต, ๒๕๖๗ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน. (อัดสำเนา)
สำนักงานคลังจังหวัดภูเก็ต, ๒๕๖๗ สภาพเศรษฐกิจและสังคม. (อัดสำเนา)
กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต.
กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๗ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ.
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอถลาง, ๒๕๖๗ องค์กรและสถาบันต่างๆ.
กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๗ ระบบวิสาหกิจชุมชน. สืบค้น ๒๒ มกราคม ๒๕๖๖ จาก :
<https://smce.doae.go.th/>
กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๗ ระบบทะเบียนเกษตรกร. สืบค้น ๒๐ มกราคม ๒๕๖๖ จาก :
<http://www.farmer.doae.go.th>
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต, ๒๕๖๗ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ จังหวัดภูเก็ต.
สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะทุ่ง, ๒๕๖๗ องค์กรและสถาบันเกษตรกร.
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. ๒๕๖๗ ระบบ agri-map-online. สืบค้น ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ จาก :
<https://agri-map-online.moac.go.th/login>
สมาคมยางพาราไทย, ๒๕๖๗ วิธีการตลาดยางพารา สืบค้น ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ จาก :
<http://heiphar.blogspot.com/๒๐๑๔/๑๑/Thai-Rubber-Market.html>
กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๖๗. กลุ่มชุดดิน ๖๒ กลุ่ม. สืบค้น ๒๒ มกราคม ๒๕๖๗ จาก :
http://oss๑๐๑.ddd.go.th/thaisoils_museum/๖๒_soilgroup/main_๖๒soilgroup.htm
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. ๒๕๖๗. ระบบ agri-map-online. สืบค้น ๒๒ มกราคม ๒๕๖๗ จาก :
<https://agri-map-online.moac.go.th/login>

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. (๒๕๖๗). ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ทรัพยากรน้ำบาดาล (Smart GIS): สถิติ
จำนวนบ่อน้ำบาดาลรายอำเภอ จังหวัดภูเก็ต. สืบค้นจาก <http://smartgis.dgr.go.th/>
เทศบาลเมืองเกาะทุ่ง. (๒๕๖๖). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐): ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐานและแหล่งน้ำ. กองช่าง เทศบาลเมืองเกาะทุ่ง จังหวัดภูเก็ต
Prince of Songkla University. (๒๐๒๑). *Assessment of Mining Ponds for Water Supply in Kathu District*. Faculty of Technology and Environment, Phuket Campus

